

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul privind modificarea modificarea unor acte normative (eficientizarea procesului de autorizare a producerii energiei din surse regenerabile și dezvoltarea durabilă a pieței biocarburanților)

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul privind modificarea modificarea unor acte normative (eficientizarea procesului de autorizare a producerii energiei din surse regenerabile și dezvoltarea durabilă a pieței biocarburanților), a fost elaborat de către Ministerul Energiei cu suportul Secretariatului Comunității Energetice în cadrul proiectului *Independența și Reziliența Energetică a Moldovei* (Moldova Energy Independence and Resilience), finanțat de Uniunea Europeană.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (în continuare Legea nr. 10/2016) are drept scop instituirea cadrului juridic pentru promovarea utilizării energiei din surse regenerabile și crearea condițiilor și mecanismelor necesare pentru a asigura că obiectivele naționale privind ponderea energiei din surse regenerabile în consumul final brut de energie pot fi atinse. Respectiva lege transpune parțial Directiva (UE) 2018/2001 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, în varianta adaptată și aprobată prin Decizia Consiliului ministerial al Comunității Energetice nr. 2021/14/MC-EnC, urmărind astfel armonizarea cerințelor aplicabile în domeniul producerii energiei din surse regenerabile cu cele utilizate de statele membre ale Uniunii Europene (UE).

De asemenea, Legea nr. 10/2016 urmărește crearea unui cadru legislativ predictibil, transparent și nediscriminatoriu, care să atragă investiții în domeniul producerii energiei din surse regenerabile, inclusiv în proiecte destinate autoconsumului de energie, contribuind astfel la creșterea securității aprovizionării cu energie, reducerea dependenței de importul de combustibili fosili, și contribuția la decarbonizarea economiei naționale.

Un pas esențial în crearea unui cadru legal favorabil dezvoltării surselor de energie regenerabilă a fost aprobarea modificărilor la Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, operate prin Legea nr 331/2023, prin care a fost transpusă parțial prevederile Directivei (UE) 2018/2001 a Parlamentului European și al Consiliului din 11 Decembrie 2018 privind promovarea utilizării și consumul surselor de energie regenerabilă, în varianta adaptată și aprobată prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. 2021/14/MC-EnC.

Aceste modificări au introdus concepte și elemente noi menite să impulsioneze dezvoltarea surselor regenerabile de la producere până la consum, incluzând, fără a se limita la:

- cerințe mai clare privind modul de stabilire a Țintelor în domeniul regenerabil pentru orizontul 2030 și ulterior;
- introducerea posibilității aplicării transferurilor statistice de energie din surse regenerabile cu alte state membre ale Comunității Energetice ori state membre UE;
- favorizarea apariției unei piețe naționale a garanțiilor de origine cu posibilitatea integrării acestora în sistemul regional al Comunității Energetice și, ulterior, în sistemul UE;
- promovarea energiei regenerabile în sectoarele încălzire și răcire, și transporturi;
- promovarea conceptelor de prosumator și de comunitate de energie regenerabilă;

- trecerea de la mecanismul de contorizare netă la cel de facturare netă;
- principii de funcționare a mecanismului plăților obligatorii pentru energia electrică produsă din surse regenerabile;
- completări ce țin de procesul de organizare a licitațiilor privind oferirea statutului de producător eligibil mare, inclusiv detalii suplimentare privind drepturile și obligațiilor ale producătorilor eligibili;

Totodată, ulterior transpunerii în legislația națională a Republicii Moldova a Directivei (UE) 2018/2001 privind promovarea utilizării și consumul surselor de energie regenerabilă, statele membre UE au decis modificarea acesteia pentru a asigura că nivelul de integrare a surselor regenerabile să fie accelerate, pentru a corespunde unei traiectorii care să asigure atingerea obiectivului de neutralitate climatică la nivelul UE în anul 2050.

Pornind de la prevederile noilor pachete legislative ale UE (Pactul Verde European, Fit for 55 și REPowerEU), prin aprobarea Directivei (UE) 2023/2413 au fost operate un șir de modificări ai Directivei (UE) 2018/2001 care au vizat o creștere mai accelerată a surselor regenerabile, inclusiv în scopul creșterii securității energetice a UE per ansamblu, prin reducerea importului de combustibili fosili, în special a celor din Federația Rusă, urmare a invaziei acesteia în Ucraina.

Printre cele mai importante modificări incluse în noul pachet legislative pot fi evidențiate:

- creșterea cotei minime a energiei regenerabile din consumul final brut de energie al UE de la 32% la 42,5%;
- dezvoltarea cadrului de reglementare pentru tipuri noi de tehnologii (stocare, biocarburanți);
- cerințe specifice pentru procedurile de autorizare pentru proiectele de producere a energiei din surse regenerabile;
- cerințe mai stricte privind energia regenerabilă în sectorul clădiri, transport și industrie;
- revizuire cerințelor privind criteriile de sustenabilitate a biocombustibililor.

Un aspect important al Directivei (UE) 2023/2413 este revizuirea substanțială a cadrului de autorizare și implementare a proiectelor de energie regenerabilă, stabilit inițial în temeiul Directivei (UE) 2018/2001 (RED II). Noile prevederi (în principal cele care modifică articolele 15-17) restructurează întregul proces de autorizare a proiectelor, cu obiectivul de a face dezvoltarea proiectelor semnificativ mai rapidă, mai previzibilă și mai bine aliniată la obiectivele consolidate ale Uniunii Europene în materie de climă și energie. Această revizuire reflectă, de asemenea, imperativele politice și strategice mai ample integrate în Pactul verde european și Planul REPowerEU.

În cadrul dosarului de însoțire a Directivei (UE) 2023/2413 (RED III) Comisia UE a identificat procesul de autorizare a proiectelor regenerabile drept un „blocaj important”, care riscă să facă imposibilă atingerea obiectivelor climatice și energetice pentru 2030. În urma invaziei Ucrainei de către Rusia, accelerarea eliberării autorizațiilor a devenit și mai crucială, deoarece strategia de securitate energetică a UE a impus o reducere rapidă a dependenței de combustibilii fosili. În acest context, RED III introduce un pachet cuprinzător de măsuri pentru a scurta, simplifica și coordona procedurile de autorizare și pentru a oferi claritate juridică în ceea ce privește prioritizarea domeniului energiei regenerabile cu normele de protecție a mediului.

Noile prevederi organizează procesul de autorizare în jurul a trei piloni structurali: (i) cartografiere a potențialului energetic și introducerea zonelor de accelerare a energiei regenerabile; (ii) un cadru legal reformat, limitat în timp, pentru acordarea autorizațiilor; și (iii) măsuri juridice și

administrative consolidate, inclusiv prezumția de interes public superior pentru proiectele de energie regenerabilă.

Constatând că problemele invocate de UE la aprobarea Directivei (UE) 2023/2413 sunt relevante și pentru Părțile Contractante ale Tratatului Comunității Energetice, prin Recomandarea 2024/1/MC-EnC Consiliul Ministerial al Comunității Energetice a decis să recomande Părților Contractante să includă și să pună în aplicare dispozițiile relevante ale celor mai recente directive adoptate de Uniunea Europeană (în cazul surselor regenerabile - Articolele 15b, 15c, 15d, 15e, 16, 16a, 16b, 16c, 16d și 16e din versiunea revizuită a Directivei UE 2018/2001). În viziunea Consiliului Ministerial al Comunității Energetice, implementarea acestor prevederi ajută Părțile Contractante să își valorifice potențialul regenerabil și să accelereze implementarea rapidă a proiectelor de energie regenerabilă, în conformitate cu standarde de mediu înalte.

Impactul procesului de autorizare asupra vitezei de dezvoltare a proiectelor regenerabile, inclusiv potențialul ca acesta să influențeze negativ probabilitatea atingerii obiectivelor ce țin de producerea energiei din surse regenerabile, de decarbonizare și de mediu, a fost recunoscut și direct de către Guvernul Republicii Moldova, care prin măsura 24 din Pilonul 6: Energie din *Agenda de reforme aferentă Planului de creștere al Republicii Moldova pentru anii 2025-2027*, aprobată prin Hotărârea de Guvern nr. 260/2025, și-a asumat simplificarea procedurilor de autorizare și înființarea ghișeului unic în domeniul energiei regenerabile.

Prin intervenția propusă se urmărește armonizarea cadrului legal național în domeniul promovării utilizării energiei din surse regenerabile în partea ce privește procedurile administrative de autorizare a proiectelor regenerabile, și mai exact, transpunerea prevederilor articolelor 15 – 17 din Directiva (UE) 2018/2001 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, în redacția aprobată prin Directiva (UE) 2023/2413, urmărind astfel implementarea recomandărilor Consiliului Ministerial al Comunității Energetice și îndeplinirea măsurilor agreate cu Uniunea Europeană în cadrul Agendei de reforme pentru anii 2025-2027.

Actualizarea cadrului legal ar permite impulsionarea investițiilor în proiectele regenerabile și accelerarea tranziției energetice către un sector energetic durabil, fără emisii și cu mai multe oportunități oferite consumatorilor finali și investitorilor interesați să dezvolte proiecte regenerabile.

Modificările propuse la Legea nr. 10/2016 urmăresc de asemenea instituirea unui cadru juridic și instituțional complet pentru promovarea, punerea pe piață, monitorizarea și verificarea biocarburanților utilizați în sectorul transporturilor. În raport cu mecanismul actual, care se concentrează în principal asupra obligației de introducere a biocarburanților în amestecurile de benzină și motorină și asupra raportării cantităților comercializate, proiectul propune trecerea la un sistem integrat de conformare, bazat pe stabilirea unor obligații individuale pentru furnizorii de carburanți, pe verificarea durabilității combustibililor, pe trasabilitatea tranzacțiilor și pe utilizarea certificatelor de combustibil regenerabil pentru transport.

Necesitatea acestor modificări rezultă, în primul rând, din obligația Republicii Moldova de a-și alinia cadrul normativ la acquis-ul Uniunii Europene în domeniul promovării energiei din surse regenerabile. Directiva (UE) 2018/2001, astfel cum a fost modificată prin Directiva (UE) 2023/2413, impune stabilirea unor obligații în sarcina furnizorilor de combustibili pentru creșterea ponderii energiei regenerabile și reducerea intensității emisiilor de gaze cu efect de seră în sectorul transporturilor. Cadrul european nu se limitează la biocarburanții convenționali, ci include biocarburanții avansați, biogazul, combustibilii regenerabili de origine nebiologică, energia electrică regenerabilă și, în anumite condiții, combustibilii pe bază de carbon reciclat.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Economia Republicii Moldova s-a confruntat în ultimii ani cu numeroase provocări și crize energetice, devenind clară nevoia urgentă de a diversifica sursele de energie și moderniza infrastructura. Dependența puternică de energia de import expune țara la prețuri volatile și incertitudini privind aprovizionarea, solicitând investiții strategice în surse regenerabile, extinderea rețelelor și eficiența energetică. Prin prioritizarea reformelor ce vizează securitatea energetică și atragerea de investiții străine, asigurând concomitent o mai bună aliniere la standardele UE, Republica Moldova poate să-și reducă semnificativ și vulnerabilitățile economice. Aceste eforturi nu numai vor stabiliza economia țării, dar vor contribui și la o dezvoltare durabilă și prosperitate pe termen lung.

Pentru a crea un sector energetic competitiv și durabil, care să fie integrat în infrastructura și piețele energetice europene și care ar oferi suficientă securitate energetică consumatorilor, care necesită acces continuu la resurse energetice la prețuri accesibile, Republica Moldova trebuie să continue și chiar să accelereze dezvoltarea domeniului energetic. Consolidarea rezilienței sistemului energetic din Republica Moldova este esențială pentru accelerarea creșterii economice pe termen lung. Se presupune că investițiile în infrastructura energetică vor îmbunătăți fiabilitatea rețelelor, vor spori comerțul transfrontalier cu energie electrică și vor asigura o aprovizionare neîntreruptă cu resurse energetice.

Pentru a îndeplini aceste obiective, Republica Moldova s-a angajat să își alinieze politicile, cât mai mult posibil, la obiectivele generale ale politicii UE în domeniul energiei și al climei, astfel cum sunt definite de pachetele legislative recente ale UE (Pactul verde, Fit for 55, REPowerEU), Acordul de la Paris, precum și angajamentele ce rezidă din statutul de parte contractantă (PC) la Tratatul de constituire a Comunității Energetice (TCE).

Conform documentelor de politici publice care guvernează sectorul energetic al Republicii Moldova Guvernul Republicii Moldova intenționează crearea și dezvoltarea unui sector energetic competitiv și durabil din punctul de vedere al mediului, integrat în infrastructura europeană și pe piețele energetice, care să asigure un nivel adecvat de securitate energetică a țării, în care consumatorii să aibă acces la energie de calitate în condiții echitabile, transparente și nediscriminatorii, la prețuri accesibile, cu accent pe decarbonizare.

Prin *Planul Național Integrat privind Energia și Clima* (în continuare PNIEC), aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 86/2025, Guvernul și-a asumat pentru anul 2030 atingerea unui obiectiv de cel puțin 27% din consumul final de energie să fie acoperit din surse regenerabile, și menținerea consumului intern brut de energie sub nivelul de 3.000 ktep, contribuind astfel la o reducere a gazelor cu efect de seră (GES) cu 68,6% față de nivelul anului 1990.

Totodată, conform *proiectului Strategiei energetice a Republicii Moldova până în anul 2050* gradul de ambițiozitate ce ține de creșterea securității aprovizionării cu energie, nivelul de electrificare a consumului de energie și gradul de penetrare a tehnologiilor regenerabile atât la nivelul de producere a energiei cât și în toate sectoarele de consum, urmează să crească exponențial pentru a asigura sustenabilitatea sectorului energetic, împreună cu un nivel de concurență suficient pentru susținerea creșterii economice și dezvoltării țării.

Pe lângă impactul pozitiv al dezvoltării surselor regenerabile asupra securității energetice și asupra mediului concurențial în domeniul energetic, creșterea producerii din surse regenerabile este absolut necesară pentru decarbonizarea sectorului energetic și pentru contribuția la atingerea

obiectivului de neutralitate climatică în 2050, stabilit prin prevederile *Legii nr. 74/2024 privind acțiunile climatice*.

Consolidarea securității energetice prin reducerea dependenței de importurile de energie, diversificarea furnizorilor de energie și a rutelor de aprovizionare, precum și îmbunătățirea măsurilor de eficiență energetică nu sunt doar un obiectiv pe termen lung, ci un pilon esențial în evoluția curentă.

Continuarea cooperării actuale referitoare la aspecte legate de energie pe baza principiilor de parteneriat, interes reciproc, transparență și previzibilitate cu scopul asigurării eficienței energetice, integrarea piețelor și convergența în materie de reglementare în sectorul energetic, ținând cont de necesitatea de a asigura competitivitatea și accesul la o energie sigură, durabilă din punct de vedere ecologic și la prețuri accesibile, inclusiv prin dispozițiile Tratatului de instituire a Comunității Energetice, este și unul din obiectivele Acordului de Asociere dintre UE și Republica Moldova, care a intrat în vigoare deplină la 1 iulie 2016.

Importanța rolului sectorului energetic este evidențiat și în *Agenda de reforme aferentă Planului de creștere al Republicii Moldova pentru anii 2025-2027*, aprobată prin Hotărârea de Guvern nr. 260/2025 (în continuare Agenda de reforme), în care sunt evidențiate problemele curente cu care se confruntă sectorul energetic și impactul acestor probleme asupra ritmului de dezvoltare economică a țării, precum și acțiunile specifice ce urmează a fi implementate pentru soluționarea problemelor evidențiate.

Republica Moldova rămâne puternic dependentă de importurile de combustibili fosili, ceea ce o face susceptibilă la șocurile externe determinate de volatilitatea prețurilor și la perturbările în aprovizionarea cu energie. Până nu demult, aproape tot volumul de gaze naturale și o parte semnificativă a energiei electrice proveneau de la furnizori controlați de Federația Rusă. Această dependență a expus țara unor riscuri geopolitice, rezultând în costuri energetice mari.

După criza energetică din 2021, Moldova și-a diversificat cu succes aprovizionarea cu gaze. Începând cu luna ianuarie 2025, și consumul de energie electrică a început a fi acoperit fără aportul centralei termice de la Cuciurgani, însă riscurile asupra securității aprovizionării cu energie electrică persistă din cauza că schimburile de energie electrică cu România sunt încă limitate din cauza capacității transfrontaliere reduse. Această situație va fi ameliorată odată cu finalizarea proiectului liniei electrice 400 kV Vulcănești – Chișinău, însă dezvoltarea în continuare a proiectelor de interconexiune cu România este primordială pentru securitatea energetică și pentru continuarea creșterii capacităților locale de producere a energiei.

Oportunitățile introduse Legea nr. 10/2016 au impulsionat dezvoltarea proiectelor regenerabile la scară națională. Este de remarcă faptul că, în ultimii cinci ani, s-a înregistrat o creștere de 11,6 ori a capacităților instalate, ceea ce corespunde unei creșteri de 820,13 MW față de finele anului 2020, când erau instalate capacități totale de 77,37 MW.

Evoluția anuală a capacităților E-SER instalate

Anul	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Sep-25
Total anual, MW	61,153	62,658	77,370	120,006	231,981	335,975	579,398	897,497

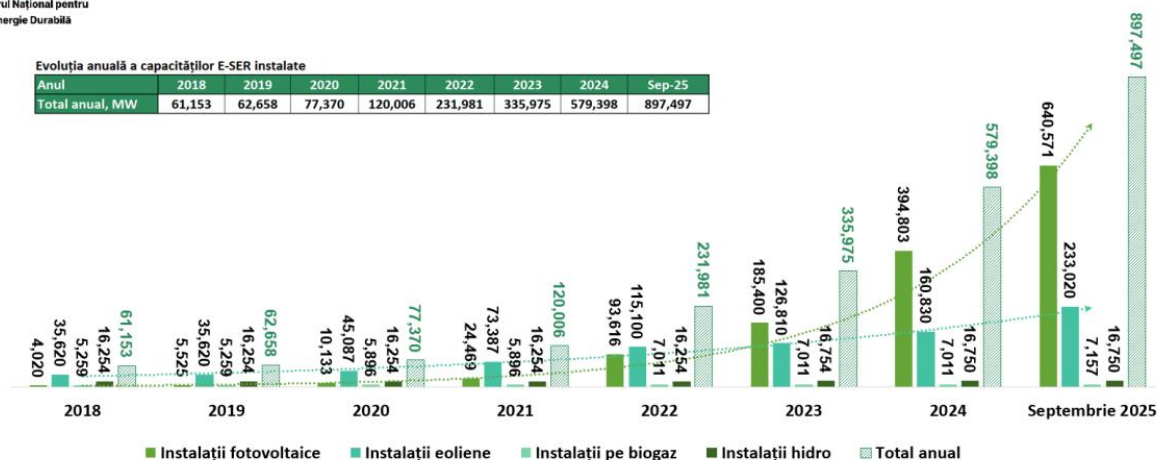

Figura 1 -Evoluția capacităților de producere a energiei electrice din surse regenerabile, MW (sursa: CNED)

Progresul este esențial nu doar la nivelul de producere a energiei electrice, ci și în cazul mecanismelor de sprijin destinate autoconsumului de energie și prosumatorilor. Astfel, conform datelor publicate de către Centrul Național pentru Energie Durabilă (CNED) la sfârșitul lunii septembrie 2025 au fost înregistrate 59,66 MW capacități instalate de sisteme fotovoltaice în baza mecanismului facturare netă, suplimentar la cei peste 115 MW instalați anterior în cadrul mecanismului de contorizare netă.

Chiar și în contextul creșterii exponențiale a capacităților instalate începând cu anul 2020, energia eoliană și solară încă dețin o cotă relativ mică din consumul intern brut de energie, insuficientă pentru a îndeplini ținta stabilită de guvern de 27% de energie din surse regenerabile din consumul intern brut către anul 2030 și cea de 31,2% din consumul final de energie electrică. De asemenea, cota de energie electrică produsă din surse regenerabile în Republica Moldova este relativ mică dacă e să comparăm acest indicator cu țările similare din regiunea Europei Centrale și de Est (vezi fig. 2).

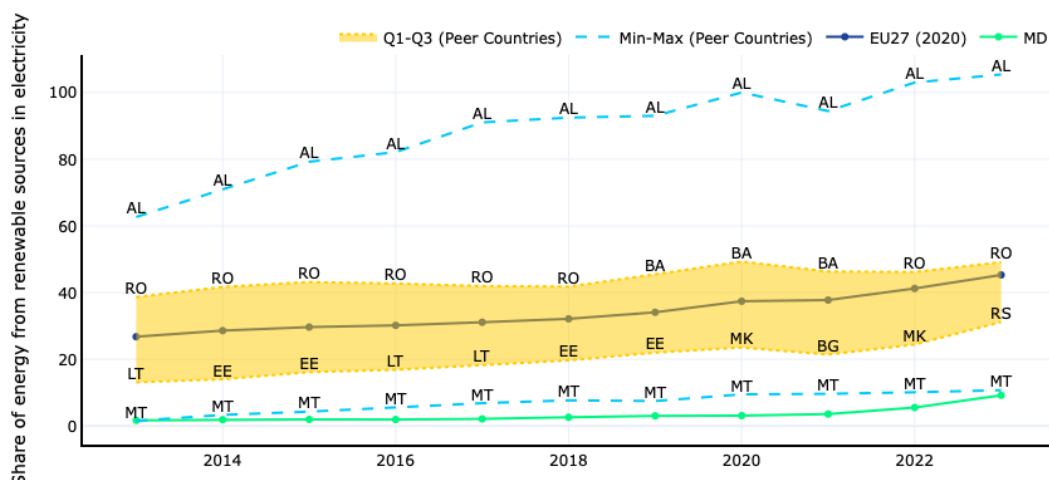

Figura 2 -Ponderea energiei din surse regenerabile în mixul de energie electrică al Republicii Moldova versus țările cu caracteristici similare (%) – sursa: Agenda de reforme aferentă Planului de creștere al Republicii Moldova pentru anii 2025-2027.

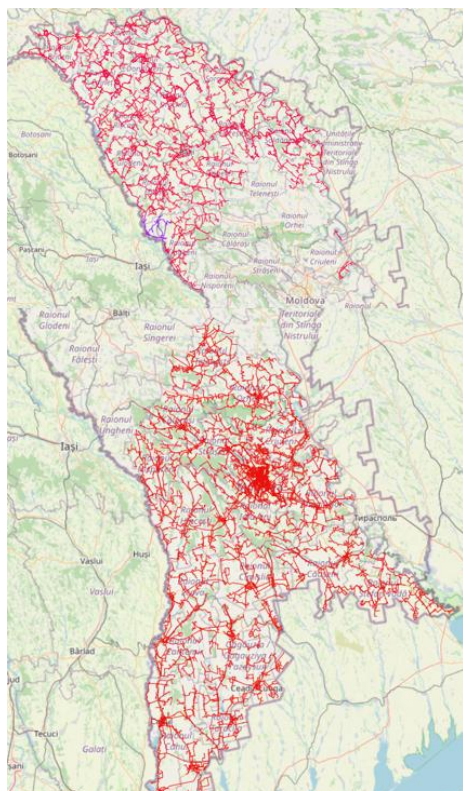

Figura 3 – Disponibilitatea rețelelor electrice de a racorda noi capacități de generare a energiei electrice

Prin urmare, pentru a atinge obiectivele ce țin de reducerea dependenței de importul combustibililor fosili, creșterea securității energetice, decarbonizarea și dezvoltarea sustenabilă a sectorului energetic, este necesară creșterea numărului și vitezei de dezvoltare a proiectelor regenerabile.

În acest context este de remarcant interesul mediului de afaceri și a consumatorilor finali în dezvoltarea centralelor electrice regenerabile, atât pentru comercializarea energiei electrice produse, cât și pentru acoperirea consumului propriu de energie.

Conform datelor publicate de către operatorul sistemului de transport (OST) Î.S. Moldelectrica și de către operatorii sistemelor de distribuție (OSD) S.A. Premier Energy Distribution și S.A. RED Nord, capacitățile solicitate pentru racordarea la rețele electrice a centralelor electrice depășesc capacitate de transport și de distribuție a rețelelor electrice, după cum se poate vede în Figura 3, unde cu culoare roșie sunt marcate rețelele pentru care capacitatea este deja blocată prin avize de racordare eliberate anterior.

Informațiile publicate de către OST și de către Premier Energy Distribution indică cei doi operatori au peste 2 300 de avize de racordare valabile, eliberate pentru racordarea surselor de producere a energiei electrice, din care 2 277 sunt eliberate de către operatorul sistemului de distribuție, majoritatea (2 187) fiind pentru instalații cu capacitatea

instalată mai mică de 200 kW, cel mai probabil fiind în mare parte destinate proiectelor inițiate de prosumatori sau autoconsumul de energie electrică.

Chiar dacă majoritatea avizelor eliberate de Premier Energy Distribution sunt pentru proiecte destinate autoconsumului, peste 80% din capacitatea totală de 343,2 MW eliberată de OSD pentru racordarea surselor de energie regenerabilă este destinată proiectelor mari de producere a energiei electrice (mai mari de 200 kW).

Informațiile publicate de OST indică o structură diferită a distribuției capacităților eliberate prin avizele de racordare. Astfel din totalul de 1 389 MW de capacitate de transport atribuită prin avize de racordare, cea mai mare parte – 784 MW, este destinată proiectelor eoliene, urmată de proiecte care preconizează utilizarea a cel puțin două tipuri de tehnologii (eoliană, solară, stocare, cogenerare) cu o capacitate sumară eliberată de circa 342,65 MW, pe când capacitatea de transport rezervată pentru proiectele solare este de -196 MW.

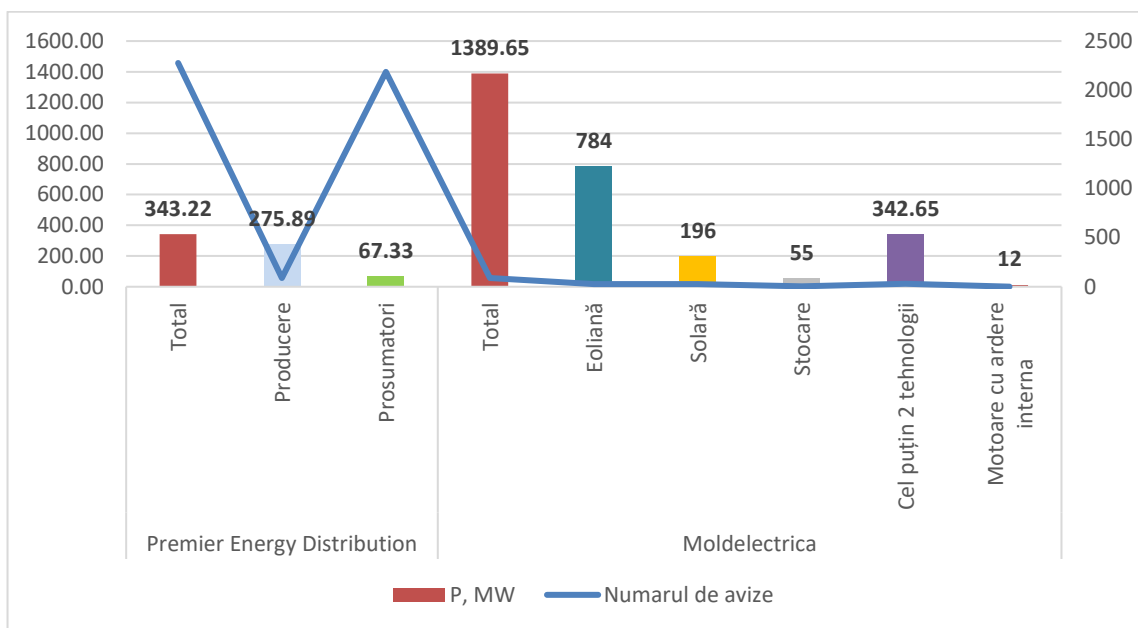

Figura 4 -Distribuția capacităților rezervate și avizelor de racordare eliberate de către IS Moldelectrica și Premier Energy Distribution (sursa: paginile web oficiale ale OST și OSD, conform informației la data de 21.11.2025)

Dacă e să comparăm atât numărul de avize de racordare eliberate și capacitățile acestora cu numărul proiectelor realizate, se constată că rata de finalizare a proiectelor este destul de înaltă în cazul proiectelor cu capacități instalate mici, destinate prosumatorilor/autoconsumului, însă scade din ce în ce mai mult odată cu creșterea puterii instalate a centralei electrice, iar în cazul proiectelor de mari, rata de finalizare a acestora fiind foarte mică.

Acest fapt se explică prin mai mulți factori cum ar fi stadiul incipient al piețelor organizate de energie electrică și problemele cu lichiditatea acestora, dorința investitorilor de a-și asigura accesul la scheme de sprijin oferite de stat pentru a iniția etapa de construcție a proiectului, precum și procedurile de obținere a aprobărilor și actelor permissive necesare dezvoltării unui proiect de generare a energiei din surse regenerabile.

În contextul necesității accelerării vitezei de dezvoltare surselor de energie regenerabile pentru atingerea obiectivelor de securitate energetică, decarbonizare și de creștere a concurenței în sectorul energetic în scopul asigurării unor prețuri corecte și accesibile pentru consumatorii finali, stabilite prin documentele de politici publice cum ar fi PNIEC, Programul de dezvoltare cu emisii reduse al Republicii Moldova până în anul 2030, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 659/2023, sau proiectul Strategiei energetice a Republicii Moldova până în anul 2050, similar constatărilor Comisiei Europene expuse în documentația de însoțire a Directivei (UE) 2023/2413, și în cazul Republicii Moldova procesul de autorizare și de obținere a avizelor și actelor permissive necesare pentru dezvoltare a proiectelor regenerabile de anvergură devine din ce în ce mai mult un factor de risc, care poate afecta negativ atât numărul proiectelor finalizate, cât și viteza de dezvoltare a acestora.

Un subiect continuu discutat între autorități și mediul de afaceri, autorizarea activității de întreprinzător, inclusiv în cazul producerii energiei din surse regenerabile, numărul de acte permissive și condițiile de eliberare a acestora au fost subiectul multiplelor intervenții legislative menite să armonizeze și să simplifice sarcina administrativă asupra businessului, pe de o parte, și să asigure că interesul statului, cetățenilor, bunurilor, etc. este luat în considerare.

Ținând cont de situația națională actuală privind autorizarea dezvoltării centralelor ce produc energie din surse regenerabile putem evidenția următoarele probleme:

- 1) Fragmentarea cadrului legislativ ce ține de autorizarea și existența unor acte permissive neintegrate în cadrul stabilit de Legea nr. 160/2011 privind reglementarea activității de întreprinzător

Unele dintre cele mai frecvente probleme cu care se confruntă dezvoltatorii de proiecte în domeniul energiei din surse regenerabile se referă la procedurile administrative, fragmentate, complexe și îndelungate, de acordare a autorizațiilor și de conectare la rețea, stabilite la nivel național sau regional și la lipsa de personal suficient și de cunoștințe tehnice de specialitate care să permită autorităților să evalueze impactul proiectelor propuse.

Fragmentarea cadrului legislativ ce ține de autorizarea unei centrale ce urmează să producă energie din surse regenerabile reprezintă un obstacol important în calea investițiilor în proiecte privind energia din surse regenerabile și în infrastructura conexă, cu o tendință de creștere a riscurilor de reglementare asociate dezvoltării unui proiect dacă nu se intervine la nivel legislativ. Riscurile asociate acestui obstacol includ complexitatea normelor aplicabile privind selectarea amplasamentelor și privind autorizațiile administrative pentru astfel de proiecte, complexitatea și durata evaluării impactului asupra mediului ale unor astfel de proiecte și ale rețelelor de infrastructură conexe, problemele legate de racordarea la rețea, constrângerile privind adaptarea specificațiilor tehnologice în timpul procedurii de acordare a autorizațiilor și problemele de personal ale autorităților responsabile de acordarea autorizațiilor sau ale operatorilor de sistem. Pentru a accelera ritmul implementării unor astfel de proiecte, este necesar să se adopte norme care să simplifice și, gradual, să scurteze procedurile de acordare a autorizațiilor, luându-se în considerare acceptarea la scară largă de către public a implementării energiei din surse regenerabile.

Conform informațiilor documentate în *Agenda de reforme aferentă Planului de creștere al Republicii Moldova pentru anii 2025-2027*, cadrul de reglementare este marcat de un număr mare de acte permissive și aprobări, multe dintre care n-au fost revizuite sau reevaluate timp de mai mult de un deceniu. Actualmente, 139 de acte permissive cad sub incidența *Legii nr. 160/2011 privind reglementarea activității de întreprinzător*, în timp ce alte 57 există în afara acestui cadru în calitate de așa-zisele autorizații ascunse. Cele din urmă creează inconsecvențe semnificative de reglementare, frecvent rezultând în birocrație excesivă, costuri mari de conformitate și incertitudine juridică pentru mediul de afaceri. Lipsa unui sistem standard și transparent de management al autorizațiilor restricționează previzibilitatea mediului de afaceri și descurajează investițiile, în special, din partea firmelor străine care solicită condiții clare și stabile de reglementare. Pentru a facilita cadrul de reglementare pentru mediul de afaceri Guvern prin Agenda de reforme s-a obligat să simplifice și să uniformizeze abordarea privind actele permissive, urmând să elimine cel puțin 20 de acte permissive și să revizuiască cel puțin 80 în conformitate cu principii îmbunătățite de reglementare și cu normele UE.

Producerea energie din surse regenerabile este și ea un domeniu complex, autorizarea acestor tip de proiecte necesitând obținerea unui set amplu de acte permissive, decizii și hotărâri, reglementat prin multiple acte normative și de reglementare, cum ar fi:

- 1) Antreprenariat și interes public:
 - a. Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizarea activității de întreprinzător;
 - b. Legea nr. 174/2021 privind mecanismul de examinare a investițiilor de importanță pentru securitatea statului

- c. Codul administrativ nr. 116/2018;
- d. Legea nr. 488/1999 exproprierii pentru cauză de utilitate publică.
- 2) Construcții și utilizare a terenurilor:
 - a. Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023
 - b. Codul funciar nr. 22/2024
 - c. Legea nr. 218/2010 privind protejarea patrimoniului arheologic
 - d. Legea nr. 1530/1993 privind ocrotirea monumentelor
- 3) Mediu:
 - a. Legea nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului
 - b. Legea nr. 11/2017 privind evaluarea strategică de mediu
 - c. Legea nr. 94/2007 privind rețeaua ecologică
 - d. Legea apelor nr. 272/2011
 - e. Legea nr. 1538/1998 privind fondul ariilor naturale protejate de stat
 - f. etc.
- 4) Energetică:
 - a. Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică
 - b. Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică (și alte legi sectoriale)
 - c. Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile
 - d. Regulamentul privind construcția/reconstrucția centralelor electrice (HG 517/2024)
 - e. Regulamentul de admitere în exploatare a instalațiilor electrice, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 475/2021;
 - f. etc.

Efortul constant al autorităților în simplificarea procedurilor administrative a adus un aport important în cartografierea actelor permise și autorizațiilor necesare pentru dezvoltarea unei afaceri, iar procesul de digitalizare a actelor permise și crearea ghișeelor unice a adus un aport important pentru creșterea transparenței procesului de autorizare, respectarea termenelor și eliminarea potențialelor abuzuri în proces.

Soluțiile electronice dezvoltate de către Guvern, cum ar fi Sistemul informațional automatizat de gestionare și eliberare a actelor permise, gestionat de Agenția de Guvernare Electronică, Ghișeul unic pentru gestionarea eliberării actelor permise emise de instituțiile publice din Republica Moldova (actpermisiv.gov.md), Portalul Serviciilor Publice (servicii.gov.md) sau Ghișeul unic al Agenției de Mediu pentru solicitarea și eliberarea actelor permise de mediu, și-au demonstrat utilitatea pentru mediul de afaceri, salvând timp și resurse pentru aceștia.

Totuși, trebuie menționat faptul că în cazul proiectelor de producere a energiei din surse regenerabile procesul de autorizare depășește cadrul legislativ aferent actelor permise, fiind necesare un șir întreg de decizii, hotărâri și avize suplimentar obținerii actelor permise stabilite în anexele Legii nr. 160/2011 privind reglementarea activității de întreprinzător. Exemple elocvente în acest sens sunt avizele de racordare la rețelele electrice, emise de către operatorii sistemelor de distribuție și de transport a energiei electrice, pentru care, în cazul centralelor electrice cu capacitate mai mare de 1 MW fiind necesară elaborare unui studiu de soluții, parte a dosarului de solicitare a avizului de racordare conform cerințelor regulamentului privind racordarea la rețelele electrice și prestarea serviciilor de transport și de distribuție

O analiză exhaustivă a procedurilor de autorizare a proiectelor de producere a energiei electrice din surse regenerabile a fost realizată în anul 2024 în cadrul unui proiect de asistență tehnică,

implementat cu suportul USAID¹. Raportul menționat scoate în evidență atât complexitate procesului de obținere a tuturor autorizațiilor necesare pentru dezvoltarea unui proiect de producere a energiei regenerabile în Republica Moldova, cât și lipsa unor elemente care să sincronizeze diferite proceduri, sau să asigure o coerență între procesul de emitere a actelor permise în diferite domenii (energie, mediu, construcții).

Dincolo de așa zisele autorizații ascunse, gradul de coordonare și armonizare a proceselor de eliberare a actelor permise încă lasă de dorit, ceea ce creează incertitudini pentru solicitant privind secvența necesară de parcurs pentru obținerea unui sau altui act permisiv. Cu excepția clauzelor din Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023 privind necesitatea deținerii acordului de mediu și a altor avize menționate în Certificatul de urbanism pentru proiectare pentru solicitarea autorizației pentru construcție, sau a cerinței privind obținerea acordului de mediu pentru inițierea procesului de elaborare a hotărârii de guvern privind autorizarea construcției centralei electrice, procedurile administrative de examinare a solicitărilor privind emiterea actelor permise nu oferă informații relevante dezvoltatorului, care să indice dacă pachetul de documente pregătit pentru inițierea construcției centralei ce produce energie din surse regenerabile este deplin sau nu.

De asemenea, de multe ori termenele de valabilitate a actelor permise și a actelor necesare nu sunt coroborate, existând probabilitatea expirării unui act, până la obținerea unui act permisiv succesiv. Spre exemplu, avizele de racordare eliberate de operatorii de sistem au valabilitate de 24 de luni, în condițiile în care pregătirea raportului privind evaluarea impactului de mediu poate depăși acest termen. În lipsa acordului de mediu dezvoltatorul este în imposibilitatea de a solicita autorizația de construcție, aceasta fiind la rândul ei o condiționalitate pentru a prelunge valabilitatea avizului de racordare la rețelele electrice.

Totodată, chiar și în condițiile în care unele acte permise sunt solicitate în paralel, obținerea acestora nefiind condiționată de existența unui act permisiv eliberat în prealabil, doar sumând termenele necesare pentru obținerea tuturor actelor permise necesare pentru autorizarea unei centrale electrice cu capacitate mai mare de 20 MW ce urmează să producă energie utilizând surse regenerabile, ar fi necesare circa 13-14 luni, fără a ține cont de timpul necesar pentru pregătirea dosarelor solicitărilor și elaborare proiectelor, realizarea programului de evaluarea a impactului de mediu, etc.

O simplificare a procedurilor administrative de acordare a actelor permise pentru centralele producătoare de energie din surse regenerabile într-un mod coordonat și armonizat sunt necesare pentru a se asigura că Republica Moldova își atinge obiectivele ambițioase în materie de climă și energie pentru 2030 și obiectivul neutralității climatice până în 2050. O astfel de abordare ar impulsiona investițiile inclusiv pentru centralele producătoare de energie care combină diferite surse regenerabile de energie, pompele de căldură, stocarea energiei în același amplasament, inclusiv instalațiile de producere a energiei electrice și termice, precum și infrastructura necesară pentru conectarea unor astfel de centrale, pompe de căldură și instalații de stocare la rețea, pentru integrarea energiei din surse regenerabile în rețelele de încălzire și răcire.

În cazul dezvoltatorului unui proiect de producere a energiei din surse regenerabile, acesta trebuie să se asigure că destinația terenului preconizat și modul de folosință a acestuia permit dezvoltarea centralei ce va produce din surse regenerabile respectă destinația. De asemenea, dezvoltatorul trebuie să asigure că proiectul său respectă documentația de urbanism și de amenajare a teritoriului.

¹ [Analysis of Legal and Regulatory Permitting Process for Renewable Energy In Moldova: Deliverables 1 and 2: Legal and Regulatory Review, Map of Permitting Procedures, and Evaluation of Timeline for licensing and Permitting, 20 December 2024, USAID MESA](#)

Condiționalitățile menționate aici sunt și mai greu de urmărit în cazul unor proiecte mari, cum ar fi cele eoliene, care pot fi dezvoltate pe multiple loturi de teren, amplasate pe teritoriul mai multor autorități publice locale.

Suplimentar, pe lângă sistemul formal de eliberare a actelor permise, dezvoltatorul trebuie să asigure aprobarea sau obținerea unor decizii care nu sunt clasificate drept acte permise în sensul Legii nr. 160/2011, cum ar fi, fără a se limita la:

- avizul de racordare la rețea eliberat de către operatorul de sistem;
- actul de corespundere emis de organul supravegherii energetice de stat în conformitate cu prevederilor Legii nr. 164/2025 cu privire la energia electrică;
- hotărârea de guvern privind autorizarea centralei electrice cu puterea instalată mai mare de 20 MW;
- decizia privind aprobarea investiției, emisă de către Consiliul pentru Examinarea Investițiilor de Importanță pentru Securitatea Statului (conform Legii nr. 174/2021)
- în cazul centralelor eoliene - avize de la Autoritatea Aeronautică Civilă, ANRCETI (anterior Serviciul Național de management al frecvențelor radio), Ministerul Apărării, etc. privind amplasarea turbinelor eoliene.

De facto, avizele și hotărârile enumerate mai sus prin natura lor reprezintă și ele acte permise, neformale, lipsa acestora având același efect ca și lipsa unui act permisiv în sensul Legii nr. 160/2011. Faptul că aceste acte nu sunt incluse în circuitul unic de autorizare, nu sunt standardizate ca procedură, nu sunt gestionate prin aceleași instrumente digitale, generează lipsă de predictibilitate pentru investitori și, implicit, cresc incertitudinile și riscurile pentru dezvoltarea unui proiect de generare a energiei din surse regenerabile.

Concluzionând, putem nota că fragmentarea procesului de autorizare a activității de producere a energiei din surse regenerabile, combinată cu existența unor procese de autorizare a activității de producere a energiei care nu se încadrează în sistemul unic stabilit de Legea nr. 160/2011 creează un sistem legal complex și nearmonizat, care duce nemijlocit la apariția incertitudini și riscuri pentru investitorii interesați în dezvoltarea centralelor ce produc energie din surse regenerabile, indiferent de tipul energiei ce urmează a fi produsă – electrică, termică, biogaz/biomasă.

Pe lângă agenții economici interesați în dezvoltarea proiectelor în domeniul regenerabil, fragmentarea cadrului legal are impact și asupra autorităților emitente, care în unele cazuri se confruntă cu un concurs de norme, existând cazuri în care deținătorii de avize de racordare a u încercat contestarea termenului de valabilitate a avizului invocând existența unui act permisiv eliberat în condițiile Legii nr. 160/2011. O astfel de situație duce la creșterea costurilor administrative la nivelul operatorilor de sistem, care sunt nevoiți să aloce mijloace suplimentare pentru soluționarea litigiilor în instanță, totodată creând incertitudini privind modul cum este alocată capacitatea de transport sau de distribuție a energiei electrice, ceea ce implicit duce la situații în care capacitatea de rețea nu este utilizată eficient din cauza litigiilor.

Fragmentarea cadrului de reglementare în partea ce ține de autorizarea producerii energiei din surse regenerabile, afectează în special următoarele grupuri:

- investitori în centrale electrice din SER (eolian, solar, biomasă, biogaz, stocare, etc.), indiferent de dimensiunea instalației care doresc să o construiască, prosumatorii sau autoconsumatorii de energie fiind și ei afectați;
- autoritățile responsabile de eliberarea actelor permise, care se confruntă cu solicitări de modificare/ajustare a unor acte permise eliberate anterior, determinate de condiționalitățile impuse într-un act permisiv primit de dezvoltator ulterior;

- operatorii de sistem din domeniul energiei electrice, gazelor naturale și energiei termice, care gestionează mii de dosare de racordare la rețelele ce le dețin, rata de realizarea a proiectelor fiind relativ scăzută, multe proiecte nefiind finalizate din cauza problemelor în obținerea actelor permise necesare.

2) Lipsa unor prevederi care să indice care sunt actele permise necesare în cazul reconstrucției unei centrale ce produce energie din surse regenerabile.

Pe lângă instalarea de noi centrale producătoare de energie din surse regenerabile, reconstrucția centralelor existente producătoare de energie din surse regenerabile are un potențial semnificativ de a contribui la realizarea obiectivelor privind energia din surse regenerabile. Întrucât centralele existente producătoare de energie din surse regenerabile au fost instalate, în cele mai multe cazuri, pe amplasamente cu un potențial semnificativ al surselor regenerabile de energie, reconstrucția poate asigura continuarea utilizării amplasamentelor respective, reducând în același timp necesitatea de a desemna noi amplasamente pentru proiecte în domeniul energiei din surse regenerabile. Reconstrucția proiectelor în domeniul energiei din surse regenerabile implică modificarea sau extinderea proiectelor existente.

Reconstrucția centralelor ce produc din surse regenerabile include beneficii suplimentare, cum ar fi racordarea existentă la rețea, un grad probabil mai ridicat de acceptare de către public și de cunoaștere a impactului asupra mediului. Atunci când se reconstruiește sau modernizează o instalație solară, se pot obține creșteri ale eficienței și capacității fără a mări spațiul ocupat. Prin urmare, instalația modernizată nu are un impact diferit asupra mediului decât instalația inițială, atât timp cât spațiul utilizat nu este mărit în acest proces, iar măsurile de atenuare a impactului asupra mediului impuse inițial continuă să fie respectate.

Pentru a promova și a accelera în continuare reconstrucția centralelor existente producătoare de energie din surse regenerabile, ar trebui validată o procedură simplificată de acordare a autorizațiilor pentru conectarea la rețea în cazurile în care reconstrucția are ca rezultat o creștere limitată a capacității totale în raport cu proiectul inițial. Procedura de acordare a autorizațiilor, inclusiv evaluările de mediu și examinarea, pentru reconstrucția proiectelor privind energia din surse regenerabile ar trebui să se limiteze la impactul potențial care rezultă din modificare sau extindere, în comparație cu proiectul inițial.

3) Impactul negativ al procesului de autorizare asupra proiectele destinate autoconsumului, ce urmează a fi integrate în clădiri.

Instalarea echipamentelor de energie solară și a stocării aferente a energiei în același amplasament, precum și racordarea unor astfel de echipamente și stocări la rețea, în structuri artificiale existente sau viitoare create în alte scopuri decât producția de energie solară sau stocarea energiei, cu excepția suprafețelor artificiale de apă, cum ar fi acoperișurile, zonele de parcare, drumurile și căile ferate, nu ridică, de regulă, probleme legate de utilizarea combinată a spațiului sau privind impactul asupra mediului. Prin urmare, ar trebui să existe posibilitatea ca aceste instalații să beneficieze de proceduri mai simple de acordare a autorizațiilor.

Instalațiile destinate autoconsumului de energie, inclusiv cele pentru autoconsumatorii colectivi, cum ar fi comunitățile energetice, contribuie, de asemenea, la reducerea cererii globale de combustibili fosili, la creșterea rezilienței sistemului energetic și la realizarea obiectivelor privind energia din surse regenerabile. Instalarea echipamentelor de energie solară cu o capacitate de producere de energie electrică mică, inclusiv a instalațiilor autoconsumatorilor de energie din surse

regenerabile, nu este susceptibilă să aibă efecte negative semnificative asupra mediului sau a rețelei și nu ridică probleme de siguranță. În plus, instalațiile mici nu necesită, în general, creșterea capacității instalației de racordare la rețea, utilizând capacitatea instalației de racordare existentă.

Având în vedere efectele pozitive imediate ale acestor instalații pentru consumatori și impactul limitat pe care acestea îl pot avea asupra mediului, este oportun ca, atunci când aceste instalații îndeplinesc condiția de a nu depăși capacitatea existentă a racordării la rețeaua de distribuție, să se simplifice și mai mult procesul de autorizare care li se aplică, pentru a promova și accelera dezvoltarea respectivelor instalații și pentru a face posibilă valorificarea beneficiilor acestora pe termen scurt, mediu și lung, și valorificarea potențialului de a contribui la creșterea securității și rezilienței sistemului energetic per ansamblu.

În mod similar, tehnologia pompelor de căldură este esențială pentru încălzire și răcire din energia ambientală, inclusiv din instalațiile de tratare a apelor reziduale, precum și din energia geotermică. Pompele de căldură permit, de asemenea, utilizarea căldurii și a răcorii reziduale. Dezvoltarea rapidă a pompelor de căldură care mobilizează surse regenerabile de energie insuficient utilizate, cum ar fi energia ambientală, energia geotermică și căldura reziduală din sectoarele industriale și terțiare, inclusiv din centrele de date, face posibilă înlocuirea cazanelor pe gaz natural și a altor cazane pe bază de combustibili fosili ineficiente cu o soluție de încălzire din surse regenerabile, sporind în același timp eficiența energetică. Această abordare poate genera o reducere a consumului de gaze naturale sau cărbune în furnizarea de căldură atât în sectorul industrial, cât și în cel al clădirilor. Pentru a accelera instalarea și utilizarea pompelor de căldură, este oportun ca astfel de instalații să poată beneficia de o procedură de acordare a autorizațiilor simplificată în cazul în care nu există probleme de siguranță, nu sunt necesare lucrări suplimentare pentru racordările la rețea și nu există o incompatibilitate tehnică a componentelor sistemului. Datorită unei instalări mai rapide și mai ușoare a pompelor de căldură, utilizarea sporită a energiei din surse regenerabile în sectorul clădiri, care reprezintă aproape jumătate din consumul de energie al țării, este destinată să contribuie la securitatea aprovizionării și să permită să se facă față unor situații mai dificile pe piața de resurse energetice.

Ca urmare a avizului Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică (ANRE), proiectul de lege a fost completat cu prevederi suplimentare privind mecanismul de stabilire a prețului de procurare a energiei electrice livrate în rețea de către prosumatorii de energie electrică din surse regenerabile, în scopul asigurării unei aplicări predictibile și sustenabile a schemei de sprijin.

Prevederile introduse stabilesc că furnizorii serviciului universal și furnizorii de ultimă opțiune care au încheiat contracte cu prosumatori de energie electrică din surse regenerabile vor procura energia electrică livrată în rețeaua electrică de distribuție la prețul de închidere a pieței pentru ziua următoare, ținând cont de intervalul de decontare în care energia electrică a fost livrată. Totodată, proiectul instituie un mecanism tranzitoriu aplicabil până la dezvoltarea unei piețe pentru ziua următoare lichide, precum și reguli distincte pentru prosumatorii care încheie contracte după data de 31 decembrie 2026 și pentru cei care activează în baza contractelor negociate pe piața liberă.

Necesitatea intervenției rezultă din particularitățile profilului de producere a energiei electrice din instalațiile bazate pe tehnologii fotovoltaice și din necesitatea alinierii mecanismului de remunerare a energiei livrate la semnalele reale de piață. În cadrul procesului de avizare, ANRE a evidențiat faptul că metoda existentă de stabilire a prețului pentru energia electrică livrată de prosumatori, bazată pe prețul mediu de procurare a energiei electrice din toate sursele (cu excepția cantităților procurate de la furnizorul central), nu reflectă suficient profilul temporal al producerii energiei fotovoltaice și poate conduce la diferențe între costurile suportate de furnizori și valoarea de piață a energiei respective.

Totodată, ANRE a prezentat o analiză comparativă privind aplicarea mecanismului actual de remunerare a energiei electrice livrate de prosumatori și aplicarea unui mecanism bazat pe semnalele pieței pentru ziua următoare. Analiza a fost realizată pe baza datelor aferente anului 2025 și evidențiază existența unei diferențe semnificative între valoarea de piață a energiei electrice produse și injectate de prosumatori și costurile suportate efectiv de furnizori în cadrul mecanismului actual.

Datele analizate demonstrează că energia electrică produsă de prosumatori, predominant din instalații fotovoltaice, este injectată în rețea în principal în intervalele cu producție solară ridicată, perioade în care prețurile energiei electrice pe piață tind să fie mai reduse. Totuși, metoda actuală de stabilire a prețului pentru energia electrică livrată de prosumatori este bazată pe prețul mediu de procurare a energiei electrice din toate sursele și nu reflectă variațiile temporale ale valorii energiei pe piață.

Analiza efectuată de ANRE indică faptul că, pentru mecanismul de facturare netă, în anul 2025 furnizorii au suportat costuri totale de aproximativ 96,1 milioane lei pentru energia procurată de la prosumatori, în timp ce valoarea aceleiași cantități de energie calculată conform prețurilor medii de piață pentru intervalele relevante ar fi fost de aproximativ 51,3 milioane lei. Diferența dintre cele două valori constituie circa 44,8 milioane lei, reprezentând costuri suplimentare suportate în cadrul mecanismului actual.

Totodată, analiza extinsă asupra mecanismelor de contorizare netă și facturare netă relevă că valoarea totală a energiei electrice injectate de prosumatori calculată conform semnalelor de piață ar fi constituit aproximativ 148,8 milioane lei mai puțin decât costurile efectiv suportate de furnizori.

În unele perioade ale anului discrepanțele sunt deosebit de accentuate. Spre exemplu, în luna august 2025 costurile suplimentare estimate au depășit 10 milioane lei în cadrul mecanismului de facturare netă, iar în cazul aplicării concomitente a principiilor pentru mecanismele de contorizare și facturare netă diferența estimată a depășit 34 milioane lei. Această situație confirmă că pe măsura creșterii numărului de prosumatori și a capacităților fotovoltaice instalate, impactul economic asociat mecanismului actual poate crește proporțional.

Pe lângă impactul economic asupra costurilor suportate de furnizori și indirect de consumatorii finali, mecanismul actual de facturare netă creează stimulente economice care pot influența comportamentul investițional al beneficiarilor și conduce la supradimensionarea centralelor electrice instalate de prosumatori.

Datele statistice publicate de Centrul Național pentru Energie Durabilă (CNED) privind evoluția puterii medii instalate a centralelor fotovoltaice aferente gospodăriilor casnice indică existența unei tendințe clare de creștere a capacităților instalate în cadrul mecanismului de facturare netă. Dacă pe parcursul anului 2024 puterea medie instalată a înregistrat o reducere și o stabilizare în intervalul de aproximativ 5,3–6 kW, începând cu a doua jumătate a anului 2025 se observă o tendință constantă de creștere. Astfel, în luna mai 2026 puterea medie instalată pentru persoanele fizice a ajuns la aproximativ 7,82 kW, iar la începutul implementării mecanismului valorile depășeau chiar 9 kW (9,29–9,58 kW). Imaginea sugerează că beneficiarii tind să instaleze capacități apropiate sau superioare necesităților reale de consum.

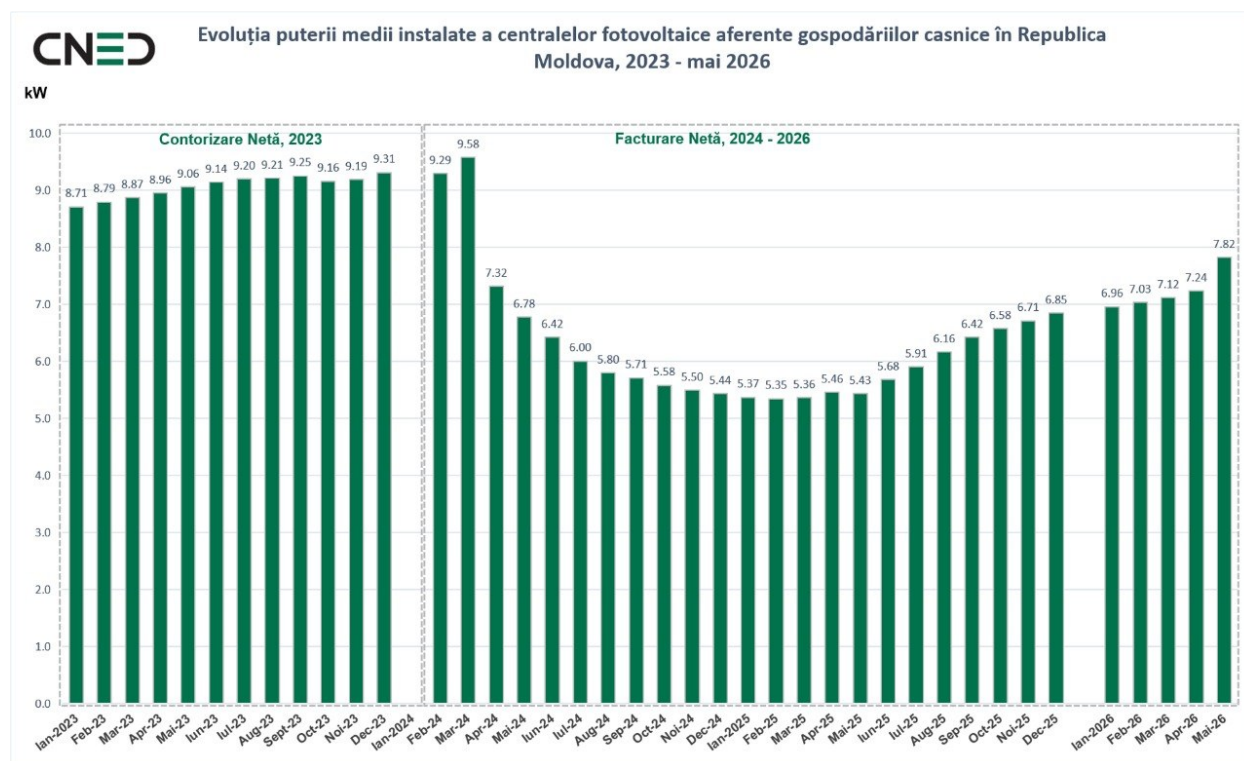
Această evoluție poate indica faptul că mecanismul actual nu stimulează exclusiv autoconsumul energiei electrice, ci creează și stimulente pentru instalarea unor capacități suplimentare destinate injectării în rețea a unor volume mai mari de energie electrică. În condițiile în care energia electrică livrată în rețea este remunerată printr-un mecanism care nu reflectă suficient semnalele reale ale

pieței, apare riscul ca deciziile investiționale să fie influențate nu doar de necesitatea acoperirii consumului propriu, ci și de posibilitatea obținerii unor beneficii economice suplimentare.

Supradimensionarea instalațiilor poate produce efecte negative asupra funcționării pieței și a sistemului energetic, inclusiv:

- creșterea volumului de energie electrică injectată în rețea în intervalele cu producție fotovoltaică ridicată, când prețurile energiei sunt în mod natural mai reduse;
- majorarea costurilor suportate de furnizori pentru energia procurată de la prosumatori;
- transferul indirect al unor costuri suplimentare către consumatorii finali;
- amplificarea provocărilor privind integrarea tehnică a unor volume crescute de producție distribuită în rețelele electrice.

În contextul extinderii accelerate a mecanismului de facturare netă și al creșterii continue a numărului de prosumatori, lipsa unor ajustări ale mecanismului de stabilire a prețului energiei livrate în rețea poate accentua aceste efecte și poate genera distorsiuni suplimentare între scopul inițial al mecanismului – promovarea autoconsumului – și utilizarea acestuia ca instrument de maximizare a energiei injectate în rețea.

În lipsa unei intervenții normative, creșterea continuă a numărului de prosumatori poate conduce la amplificarea costurilor transferate indirect asupra consumatorilor finali, inclusiv asupra consumatorilor casnici și vulnerabili, și poate genera distorsiuni între mecanismele de sprijin și semnalele reale ale pieței energiei electrice. Totodată, menținerea mecanismului actual poate descuraja dezvoltarea unor relații contractuale concurențiale între prosumatori și furnizorii de energie electrică activi pe piața liberă, limitând integrarea graduală a prosumatorilor în piața energiei electrice.

De menționat că, prin Legea nr. 248/2025 privind managementul situațiilor de criză a fost instituit un sistem național integrat de management al situațiilor de criză, în cadrul căruia Comisia

Națională de Management al Crizelor exercită rolul de organ colegial de coordonare strategică la nivel național. Aceasta asigură coordonarea interinstituțională și adoptarea măsurilor necesare pentru prevenirea, pregătirea, răspunsul și recuperarea în cazul situațiilor de criză.

În același timp, Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică și Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale utilizează în continuare denumirea „Comisia pentru Situații Excepționale”, inclusiv în normele referitoare la adoptarea măsurilor necesare pentru asigurarea securității aprovizionării cu energie electrică și gaze naturale în situații de criză.

Mentținerea acestei denumiri ar genera neconcordanțe între legislația energetică și cadrul general privind managementul situațiilor de criză, precum și incertitudini cu privire la autoritatea competentă să adopte și să coordoneze măsurile necesare în cazul apariției unei crize energetice.

Suplimentar, prevederile tranzitorii introduse urmăresc să asigure previzibilitate pentru participanții la piață și să permită adaptarea graduală a mecanismului de sprijin la nivelul de dezvoltare și lichiditate a piețelor organizate de energie electrică din Republica Moldova

4) Modelul de impunere a obligației privind comercializarea biocarburanților este incomplet și nealinat la cerințele de durabilitate pentru biocombustibili.

Republica Moldova, în calitate de parte contractantă la Tratatul Comunității Energetice, trebuie să implementeze cerințele Directivei privind energia din surse regenerabile, inclusiv cele referitoare la criteriile de durabilitate pentru biocarburanți, biolichide și combustibili din biomasă. Comunitatea Energetică evidențiază necesitatea instituirii obligațiilor în sectorul transporturilor și a sistemelor de monitorizare și certificare necesare implementării acestora.

Modificările propuse sunt necesare nu doar pentru armonizarea formală a Legii nr. 10/2016 cu legislația Uniunii Europene, ci mai ales pentru crearea condițiilor juridice și administrative necesare aplicării efective a unei cote minime de energie regenerabilă în transport. Prin definirea entităților obligate, stabilirea obligațiilor individuale, introducerea certificatelor RTF, crearea Registrului de biocarburanți, consolidarea criteriilor de durabilitate și delimitarea competențelor autorităților, proiectul creează infrastructura juridică necesară dezvoltării unei piețe funcționale și transparente a biocarburanților.

Pentru ca mecanismul să fie pe deplin operațional, modificările legislative trebuie urmate de aprobarea metodologiei privind cota obligatorie, a regulamentului privind verificarea durabilității, a regulilor de recunoaștere a schemelor de certificare și a conceptului tehnic al Registrului de biocarburanți.

În acest mod, modificarea Legii nr. 10/2016 ar reprezenta baza juridică pentru trecerea de la o obligație declarativă privind utilizarea biocarburanților la un mecanism complet de piață, în care fiecare cantitate de energie regenerabilă este identificată, certificată, urmărită, contabilizată și utilizată o singură dată pentru îndeplinirea obiectivelor naționale.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Directiva (UE) 2018/2001 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, în versiunea modificată prin Directiva (UE) 2023/2413, tinde să armonizeze și să simplifice procedurile administrative de acordare a actelor permissive pentru centralele producătoare de energie din surse regenerabile prin introducerea unor norme privind organizarea proceselor și de stabilire a duratei maxime pentru întreg procesul administrativ de autorizare a proiectelor în domeniul energiei din surse regenerabile, acoperind toate actele permissive și deciziile relevante pentru construcția, reconstrucția centralelor producătoare de energie din surse regenerabile, inclusiv pentru racordarea unor astfel de centrale la rețea.

Prin proiectul de modificare a Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile și a actelor normative conexe se urmărește adaptarea cadrului național la noile exigențe europene în materie de dezvoltare a capacităților de producere a energiei din surse regenerabile, cu accent pe simplificarea și accelerarea procedurilor de autorizare. Intervenția legislativă propusă pornește de la constatarea că, deși Republica Moldova și-a creat deja un cadru de bază pentru promovarea energiei regenerabile, procesul de autorizare a proiectelor – în special a centralelor din surse regenerabile și a instalațiilor amplasate pe clădiri – rămâne fragmentat, greoi și insuficient adaptat structurii actuale a investițiilor. În plus, evoluțiile recente ale acquis-ului comunitar, în special modificările aduse Directivei (UE) 2018/2001 prin Directiva (UE) 2023/2413, pun un accent mult mai puternic pe viteza și predictibilitatea procedurilor de autorizare, pe integrarea infrastructurii energetice în planificarea teritorială și pe tratamentul diferențiat al proiectelor cu impact redus, cum sunt instalațiile fotovoltaice pe clădiri.

În acest context, proiectul de lege propune un ansamblu coerent de modificări care vizează, în primul rând, consolidarea cadrului general al Legii nr. 10/2016 și, în al doilea rând, ajustarea unor dispoziții din legislația de urbanism și construcții și a celor de mediu, astfel încât regimul de autorizare a centralelor ce produc energie din surse regenerabile să fie clar, previzibil și proporțional cu riscurile reale ale proiectelor. Obiectivul general urmărit prin aceste modificări este ca, până în anul 2030, durata medie a procedurilor de autorizare a proiectelor de producere a energiei din surse regenerabile să fie redusă semnificativ față de situația actuală astfel încât să se încadreze în termenele maxime specificate în Directiva UE 2001/2018 consolidată, iar nivelul de incertitudine administrativă perceput de investitori să fie diminuat, reducând riscurile administrative pentru dezvoltarea proiectelor regenerabile, contribuind astfel la atingerea Țintelor naționale de energie regenerabilă asumate prin documentele de planificare strategică. Mai specific, proiectul de modificare propune atingerea următoarelor obiective:

1. Crearea condițiilor pentru integrarea la scară largă a tehnologiilor regenerabile în clădiri

Un prim obiectiv central al proiectului îl constituie crearea condițiilor normative pentru integrarea la scară largă a tehnologiilor regenerabile în clădiri, în strânsă corelare cu măsurile de creștere a eficienței energetice. Sectorul clădiri reprezintă unul dintre cei mai mari consumatori de energie din Republica Moldova, atât prin consumul de energie termică pentru încălzire și răcire, cât și prin consumul de energie electrică. În condițiile angajamentelor de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră și de atingere a obiectivelor asumate prin PNIEC, devine evident că modernizarea fondului construit nu poate fi realizată doar prin măsuri pasive de eficiență energetică (anvelopare, ferestre performante, sisteme eficiente de iluminat), ci trebuie completată cu integrarea activă a surselor regenerabile în clădiri – panouri fotovoltaice și solare termice, pompe de căldură, sisteme de stocare și soluții de autoconsum.

Modificările propuse urmăresc să conecteze, la nivel de principii și instrumente, Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile cu Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023, astfel încât mesajul politicii publice să fie coerent: clădirile noi și cele supuse renovărilor majore trebuie concepute de la bun început ca suport pentru integrarea tehnologiilor regenerabile. În acest sens, proiectul introduce obligația ca, la elaborarea și revizuirea documentației de urbanism și de amenajare a teritoriului, autoritățile centrale și locale să includă dispoziții privind integrarea surselor regenerabile în clădiri, inclusiv pentru autoconsum și pentru necesitățile comunităților de energie, precum și utilizarea căldurii și răcorii reziduale. În același timp, prin documentele normative în construcții se promovează sistemele eficiente de alimentare centralizată și echipamentele de încălzire și răcire pe bază de surse regenerabile. Astfel, obiectivul nu se rezumă la a stimula în mod abstract energia regenerabilă, ci la a ancora, în mod explicit, principiile de integrare a acestor tehnologii în chiar structura normativă a proiectării, construirii și renovării clădirilor, transformând sectorul clădiri într-un vector principal al tranziției energetice.

Chiar dacă intervenția legislativă propusă nu stabilește în sine un obiectiv specific privind cota regenerabilelor în sectorul clădirilor, acesta urmând a fi stabilit la nivelul Planurilor Naționale Integrate pentru Energie și Climă, intervenția legislativă are drept scop asigurarea unui cadru legal care să indice modul cum cota respectivă în sectorul clădiri ar putea fi considerată.

2. Dezvoltarea seturilor de date naționale spațiale privind resursele energetice și cartografierea potențialului tehnologiilor regenerabile

Un al doilea obiectiv fundamental vizează dezvoltarea unei infrastructuri naționale de date spațiale privind resursele energetice, care să permită o cartografiere sistematică a potențialului tehnologiilor regenerabile. În lipsa unor seturi de date geospațiale coerente și actualizate, identificarea locațiilor potrivite pentru dezvoltarea centralelor ce produc energie din surse regenerabile și pentru amplasarea infrastructurii aferente rămâne fragmentară, bazată pe studii izolate și pe informații incomplete. Proiectul de lege își propune să remedieze această situație prin instituirea, în sarcina Guvernului și a organului central de specialitate în domeniul energiei, a obligației de a crea, opera și actualiza infrastructura națională de date spațiale privind resursele energetice, ca parte integrantă a infrastructurii naționale de date spațiale reglementate de Legea nr. 254/2016.

Această infrastructură va documenta, în format geospațial, potențialul de producere a energiei din surse regenerabile și zonele de suprafață terestră, subterană și apele interioare disponibile pentru dezvoltarea centralelor regenerabile și a infrastructurii de rețea și de stocare asociate. Datele vor fi culese și organizate pe baza celor mai bune surse disponibile – de la documentația de urbanism și amenajare a teritoriului, la studii de profil, instrumente geospațiale dezvoltate de instituții internaționale și date furnizate de operatorii de sistem. Informațiile astfel integrate vor fi puse la dispoziția utilizatorilor prin geoportalul infrastructurii naționale de date spațiale, cu metadate care să evidențieze nu doar potențialul energetic, ci și eventualele regimuri speciale de autorizare sau constrângeri (de mediu, de securitate națională, de protecție civilă). Obiectivul este ca, pe termen mediu, deciziile privind planificarea și autorizarea proiectelor regenerabile și a infrastructurii de rețea să fie fundamentate pe o hartă energetică națională coerentă, actualizată periodic și corelată cu țintele asumate prin PNIEC.

Scopul propus este ca domeniul ce ține de resursele energetice să fie integrat în setul de date naționale spațiale să fie dezvoltat pe parcursul anilor 2026 și 2027, astfel încât informațiile să poată fi utilizate la elaborarea PNIEC pentru perioada 2030-2040.

3. Crearea unui proces integrat de autorizare a producerii energiei din surse regenerabile

Un al treilea obiectiv major al proiectului îl reprezintă crearea unui proces integrat de autorizare a producerii energiei din surse regenerabile în cadrul portalului guvernamental integrat al serviciilor publice, conceput ca platformă digitală integrată care reunește într-un singur punct de acces și în cadrul unui eveniment de viață în sensul Legii nr. 234/2021 cu privire la serviciile publice, toate procesele și informațiile relevante pentru dezvoltarea unui proiect regenerabil. În prezent, dezvoltatorul unui proiect trebuie să interacționeze cu o multitudine de autorități și instituții, fiecare cu propriile platforme, formulare și termene, ceea ce se traduce în costuri administrative ridicate și durate îndelungate de autorizare.

Prin noile prevederi, portalul guvernamental al serviciilor publice devine nu doar un portal de obținere a unui act permisiv individual, ci un veritabil mecanism de coordonare a procedurilor administrative. El descrie în mod clar etapele de dezvoltare a unui proiect, actele permise, deciziile și avizele necesare, succesiunea depunerii solicitărilor și documentele justificative ce trebuie anexate. Totodată, platforma funcționează ca punct unic de contact între solicitant și toate autoritățile implicate, fiind interconectată cu sistemul informațional automatizat de gestionare și eliberare a actelor permise și cu platformele informaționale ale autorităților și întreprinderilor energetice.

Un element important al obiectivului îl constituie dimensiunea de monitorizare și îmbunătățire continuă: evenimentul de viață creat la nivelul portalului guvernamental al serviciilor publice va permite urmărirea în timp real a stadiului fiecărei solicitări, identificarea etapelor unde se produc întârzieri sau blocaje și documentarea sistematică a lacunelor procedurale. Astfel, obiectivul nu este doar digitalizarea procesului existent, ci transformarea portalului guvernamental integrat într-un instrument activ de guvernare și optimizare a procedurilor.

Odată ce intervenția legislativă va fi adoptată, Guvernul urmează să dezvolte funcționalitățile portalului guvernamental integrat, pentru a permite crearea procesului integrat de autorizare a producerii energiei din surse regenerabile.

4. Stabilirea cerințelor pentru identificarea și desemnarea zonelor de accelerare a proiectelor regenerabile și pentru planurile de amplasare a infrastructurii de rețea și de stocare

Un alt obiectiv strategic este crearea unui cadru clar de identificare și desemnare a zonelor de accelerare a proiectelor regenerabile, precum și a planurilor de amplasare a infrastructurii de rețea și de stocare necesare integrării energiei produse în aceste zone. Proiectul introduce, la nivelul Legii nr. 10/2016, definiția zonei de accelerare a proiectelor regenerabile și stabilește cerințe minime pentru identificarea zonelor geografice ce pot fi calificate astfel.

Logica urmărită este ca aceste zone să fie selectate în mod prioritar pe baza unor criterii care favorizează utilizarea terenurilor și infrastructurilor deja afectate sau mai puțin sensibile din punct de vedere al protecției mediului: terenuri degradate, terenuri destinate construcțiilor și amenajărilor, terenuri destinate transporturilor sau infrastructurii tehnico-edilitare, suprafețe ocupate de infrastructura agricolă sau industrială, precum și diferite elemente de infrastructură urbană (parcări, stații de epurare, spații tehnice). În paralel, pentru atât pentru zonele de accelerare, cât și pentru planurile de amplasare a infrastructurii de rețea și de stocare, legea impune excluderea explicită a unor categorii de teritorii în care dezvoltarea de proiecte regenerabile ar genera un impact de mediu inacceptabil sau incompatibil cu obiectivele de conservare.

Obiectivul merge însă dincolo de simpla delimitare a zonelor: pentru aceste zone și planuri se introduc cerințe clare privind realizarea evaluărilor strategice de mediu și a altor evaluări de impact relevante, precum și privind identificarea, încă din faza de planificare, a măsurilor de atenuare, minimizare, restaurare sau compensare ce trebuie aplicate la dezvoltarea proiectelor. În acest fel, proiectul urmărește să creeze un cadru în care accelerarea proiectelor regenerabile se face în paralel cu asigurarea unui nivel înalt de protecție a mediului, iar dezbaterile privind amplasamentul și măsurile de mediu sunt purtate, în principal, la nivel de plan și zonă, nu doar fragmentar, proiect cu proiect.

În egală măsură, predictibilitatea costurilor aferente dezvoltării proiectului are un rol determinant asupra deciziei investiționale și asupra costului final al energiei electrice produse. În special în cazul proiectelor atribuite prin proceduri competitive organizate pentru amplasamente prestabilite, condițiile privind utilizarea terenului reprezintă un element important al structurii costurilor pe întreaga durată de viață a investiției. În astfel de situații, posibilitatea acordării unor condiții preferențiale privind arenda terenurilor proprietate publică, inclusiv prin reducerea sau diferențierea cuantumului plății de arendă, poate constitui un instrument eficient de diminuare a costurilor fixe ale proiectului, fără a afecta concurența dintre participanții la licitație. O asemenea abordare nu reprezintă o schemă de sprijin direct pentru producerea energiei electrice, ci o măsură de optimizare a condițiilor de dezvoltare a investițiilor, aplicată în mod transparent și nediscriminatoriu tuturor participanților la procedura competitivă.

Reducerea costurilor aferente utilizării terenului contribuie la diminuarea riscului investițional (de-risking) al proiectelor, prin reducerea necesarului total de capital și îmbunătățirea predictibilității fluxurilor financiare pe durata exploatării centralei. Ca urmare, investitorii sunt în măsură să ofere prețuri mai competitive în cadrul procedurilor de atribuire, deoarece costul nivelat al energiei electrice este influențat direct de costurile de investiție și de costurile fixe de exploatare. În cazul tehnologiilor regenerabile, unde costurile cu combustibilul sunt foarte mici comparativ cu costul investițional, orice reducere a costurilor fixe se reflectă aproape integral într-o reducere a prețului energiei produse.

Din perspectiva interesului public, o astfel de abordare permite transferarea beneficiilor generate de utilizarea eficientă a patrimoniului public către consumatorii finali. Prețurile mai reduse oferite în cadrul licitațiilor competitive conduc la diminuarea costului mecanismelor de sprijin, reduc presiunea asupra consumatorilor și sporesc eficiența utilizării resurselor publice. În același timp, creșterea atractivității investiționale a amplasamentelor selectate contribuie la accelerarea implementării proiectelor, la reducerea probabilității de abandon a investițiilor și la utilizarea mai eficientă a capacității disponibile a rețelelor electrice. O asemenea măsură produce efecte socio-economice pozitive multiple. Pe lângă accelerarea atingerii obiectivelor naționale privind energia din surse regenerabile și securitatea energetică, aceasta stimulează investițiile private, generează activitate economică și venituri fiscale pe termen lung, reduce dependența de importurile de combustibili fosili și contribuie la stabilizarea prețurilor energiei electrice pentru economie și populație. În acest sens, utilizarea politicii funciare ca instrument complementar mecanismelor competitive de atribuire a capacităților regenerabile reprezintă o măsură de politică publică orientată spre maximizarea beneficiului economic și social rezultat din valorificarea patrimoniului public.

În același timp, proiectul consolidează rolul organului central de specialitate prin prevederi care îl mandatează să evalueze potențialul tehnico-economic al resurselor regenerabile, să propună Guvernului măsuri pentru accelerarea implementării proiectelor și să elaboreze, împreună cu alte instituții, regulamentele și metodologiile necesare pentru monitorizarea consumului de energie din

surse regenerabile în sectoarele încălzirii, răcirii și transporturilor. Această întărire de rol nu este una abstractă; ea este strâns legată de noile obligații de raportare și de monitorizare impuse de directiva europeană și creează premisele pentru o mai bună coordonare între planificarea strategică și deciziile individuale de autorizare.

5. Stabilirea cerințelor specifice pentru autorizarea dezvoltării proiectelor regenerabile

Un obiectiv esențial al proiectului de lege este stabilirea unor cerințe clare și diferențiate pentru autorizarea dezvoltării proiectelor regenerabile, în special prin definirea unor termene maxime pentru obținerea tuturor autorizațiilor, deciziilor și avizelor necesare. În prezent, durata totală a procedurii de autorizare este rezultatul cumulului de termene prevăzute în diverse legi sectoriale și acte subordonate, fără o limită globală explicită și fără diferențiere adecvată între tipurile de proiecte și amplasamentul lor.

Prin noile dispoziții, se urmărește stabilirea, în Legea nr. 10/2016, a unor durate totale de autorizare care să fie aplicabile tuturor etapelor procedurale, astfel încât investitorii să poată evalua încă de la început orizontul de timp maxim în care pot obține toate aprobările necesare. Termenele vor fi diferențiate în funcție de amplasarea proiectului în zone de accelerare sau în afara acestora și în funcție de dimensiunea proiectului (putere instalată, caracterul proiectului – nou sau de modernizare, tipul tehnologiei). Pentru proiectele amplasate în zone de accelerare, termenele vor fi semnificativ mai scurte, reflectând faptul că analiza de mediu și de planificare a fost efectuată deja la nivel de zonă, iar pentru proiectele amplasate în afara acestor zone vor fi stabilite termene mai largi, dar totuși limitate, pentru a evita prelungirea nejustificată a procedurilor.

În plus, obiectivul include recunoașterea și integrarea, în calculul acestor termene, a derogărilor deja existente sau propuse pentru simplificarea procesului de autorizare a proiectelor regenerabile de mici dimensiuni, în special a celor destinate autoconsumului sau comunităților de energie. În acest fel, se creează un cadru în care atât proiectele mari, cât și cele mici beneficiază de reguli clare, proporționale cu impactul lor, iar incertitudinea care afectează în prezent decizia de investiție este redusă.

Această modificare marchează o schimbare de paradigmă: procedurile de autorizare nu mai sunt văzute doar ca simple trasee administrative, ci ca instrumente care trebuie remodelate în mod activ pentru a susține dezvoltarea investițiilor în energie regenerabilă. Prin introducerea obligației de a reexamina și, dacă este cazul, de a modifica normele subsecvente pentru a facilita licențierea și autorizarea, proiectul creează un cadru în care ministerele, autoritățile de reglementare și cele de control trebuie să regândească modul în care cer actele, termenele și avizele, cu scopul explicit de a reduce durata și costurile asociate procesului de autorizare. Obiectivul concret este ca, în următorii ani de la intrarea în vigoare a modificărilor, procedurile aplicabile centralelor electrice din surse regenerabile să devină mai predictibile și mai ușor de gestionat de către investitori, inclusiv prin digitalizare și coordonare interinstituțională, chiar dacă aceste elemente de detaliu urmează a fi dezvoltate în actele subordonate.

Proiectul de lege propus stabilește termene concrete a duratei totale de autorizare a proiectelor de producere a energiei din surse regenerabile, în funcție de locația acestora, tipul tehnologiei, etc., iar odată ce portalul guvernamental al serviciilor publice va permite autorizarea integrală a producerii energiei din surse regenerabile prin crearea evenimentului de viață, durata totală de autorizare a proiectelor de producere a energiei din surse regenerabile va fi monitorizată de către CNED, iar în cazul în care nu se vor respecta, cauzele care determină depășirea perioadei totale de autorizare vor fi comunicate Cancelariei de Stat și Ministerului Energiei pentru a propune măsuri

de optimizare și eficientizare a procedurilor administrative, conform prevederilor privind monitorizarea prestării și evaluarea calității serviciilor publice, stabilite în Legea nr. 234/2021 cu privire la serviciile publice.

6. Includerea prevederilor clare privind procesul de autorizare a reconstrucției sau modernizării centralelor regenerabile

În completarea regulilor aplicabile proiectelor noi, proiectul de lege își propune să stabilească un cadru clar și previzibil pentru autorizarea reconstrucției sau modernizării centralelor regenerabile existente, așa-numitul proces de „repowering”. În lipsa unor reguli specifice, astfel de proiecte sunt tratate, în practică, ca și cum ar fi construcții noi, ceea ce înseamnă că trebuie parcurs întregul șir de proceduri, chiar dacă impactul asupra mediului și asupra rețelelor este, de multe ori, mai redus sau deja cunoscut.

Noile prevederi urmăresc stabilirea unui „algoritm” normativ prin care se poate obține, în anumite condiții, derogarea de la unele etape ale procesului de autorizare sau, cel puțin, simplificarea acestora. Punerea în funcțiune a unor echipamente mai performante, înlocuirea turbinelor sau a panourilor cu tehnologii de generație nouă sau extinderea moderată a capacității instalate pot fi supuse unor proceduri mai concise, axate pe evaluarea impactului suplimentar asupra mediului și asupra sistemului energetic, nu pe reluarea de la zero a tuturor analizelor deja efectuate pentru proiectul inițial.

Prin acest obiectiv, legea va distinge clar între proiectele complet noi, care presupun ocuparea unor terenuri neutilizate anterior pentru energie, și proiectele de modernizare și reconstrucție, pentru care se va pune accentul pe analiza marginală a impactului suplimentar. În rezultat, se creează premisele pentru valorificarea mai rapidă a potențialului de modernizare a parcurilor regenerabile existente, fără a diminua standardele de protecție a mediului, ci orientându-le spre aspectele efectiv relevante.

Odată intrate în vigoare, aceste prevederi vor stabili un cadru de reglementare clar pentru cazurile de retehnologizare a centralelor existente, care, dacă se vor încadra în limitele stabilite vor fi absolvite de obținerea repetată a actelor permise.

7. Dezvoltarea cadrului legal aplicabil mecanismului de notificare simplificată

Un alt obiectiv specific îl constituie dezvoltarea cadrului legal aplicabil mecanismului de notificare simplificată pentru instalațiile regenerabile de mici dimensiuni. În cazul acestor instalații – tipic, cele destinate autoconsumului, montate pe clădiri sau la nivel de gospodărie – aplicarea integrală a procedurilor clasice de autorizare și obținere de acte permise este disproporționată față de impactul proiectului.

Proiectul de lege urmărește să detalieze modul în care mecanismul de notificare simplificată poate fi aplicat pentru racordarea la rețea a acestor instalații, în corelare cu derogările acordate de la obligativitatea obținerii unor autorizații în domeniul construcțiilor și de mediu pentru anumite categorii de lucrări. Aceasta înseamnă, pe de o parte, definirea clară a categoriilor de instalații care pot beneficia de notificare simplificată (în funcție de putere, amplasament, tip de tehnologie) și, pe de altă parte, stabilirea responsabilităților operatorilor de sistem și ale gestionarului evenimentului de viață aferent autorizării producerii energiei din surse regenerabile în gestionarea acestui mecanism.

Obiectivul este ca, pentru un număr cât mai mare de proiecte mici – în special cele ale prosumatorilor și comunităților de energie – procesul de racordare și autorizare să se reducă, în

esență, la depunerea unei notificări însoțite de documentația tehnică de bază, cu verificări rapide și preponderent formale din partea autorităților. În același timp, prin interconectarea portalului guvernamental al serviciilor publice cu operatorii de sistem, se asigură monitorizarea aplicării mecanismului, identificarea eventualelor bariere și propunerea de ajustări ulterioare.

În articolul dedicat lucrărilor ce pot fi realizate fără certificat de urbanism și fără autorizație de construire, textul este completat astfel încât, alături de lucrările clasice de reparații, finisaje sau intervenții fără impact structural, să fie cuprinse și anumite categorii de lucrări legate de instalarea echipamentelor și instalațiilor de producere a energiei din surse regenerabile pe clădiri. Logica acestor completări este aceea că montarea unor echipamente fotovoltaice sau a altor instalații regenerabile pe acoperișurile și fațadele clădirilor, în condițiile în care nu se modifică structura de rezistență și nu se aduce atingere aspectului arhitectural protejat, nu trebuie să fie supusă aceluiași proceduri laborioase ca ridicarea unei construcții noi.

Prin această derogare, obiectivul urmărit este ca, pe termen scurt și mediu, numărul instalațiilor fotovoltaice și al altor echipamente regenerabile montate pe clădiri, în special pe blocurile locative și clădirile publice, să crească semnificativ, fără a supraîncărca autoritățile de urbanism cu mii de dosare suplimentare pentru proiecte cu impact redus. În același timp, se menține un nivel adecvat de protecție pentru zonele sensibile (de exemplu, monumente istorice, zone de protecție), prin menținerea obligației de a respecta avizele autorităților competente în astfel de cazuri.

8. Cerințe privind monitorizarea și eliminarea barierelor administrative în utilizarea contractelor de procurare a energiei electrice regenerabile pe termen lung

Proiectul include, de asemenea, un obiectiv orientat spre dezvoltarea pieței contractelor de procurare a energiei electrice regenerabile pe termen lung (power purchase agreements), instrumente esențiale pentru bancabilitatea proiectelor și pentru implicarea consumatorilor mari în tranziția energetică. Chiar dacă aceste contracte nu sunt acte permissive în sens clasic, experiența statelor membre ale UE arată că există numeroase bariere administrative și regulatorii care pot descuraja utilizarea lor – de la lipsa unor clarificări privind tratamentul lor în cadrul reglementărilor de energie și concurență, până la incertitudini fiscale sau contabile.

În acest sens, obiectivul proiectului este ca autoritățile responsabile de implementarea Legii nr. 10/2016 să monitorizeze sistematic apariția și manifestarea acestor bariere și să propună măsuri pentru eliminarea lor. Aceasta poate include, de exemplu, elaborarea unor ghiduri sau modele de contract, clarificarea tratamentului contractelor de tip PPA în cadrul schemelor de sprijin, precum și identificarea unor eventuale modificări legislative sau sub-legislative care să faciliteze utilizarea lor de către producători și consumatori.

Prin atingerea acestui obiectiv se urmărește crearea unui mediu în care contractele de procurare a energiei regenerabile pe termen lung să devină o opțiune viabilă și atractivă pentru finanțarea proiectelor, complementară schemelor de sprijin clasice, contribuind la stabilitatea veniturilor producătorilor și la protecția consumatorilor față de volatilitatea prețurilor pe piețele spot.

După cum s-a specificat și la pct. 5 de mai sus odată ce evenimentul de viață aferent autorizării producerii energiei din surse regenerabile va fi creat și va permite monitorizarea termenelor de autorizare integrală a producerii energiei din surse regenerabile CNED urmează să urmărească respectarea termenului total de autorizare, iar în cazul în care acesta nu se va respecta, cauzele care determină depășirea perioadei totale de autorizare vor fi comunicate Cancelariei de Stat și

Ministerului Energiei pentru a propune măsuri de optimizare și eficientizare a procedurilor administrative.

9. Crearea normelor corespunzătoare prevederilor nou incluse în Legea nr. 10/2016 în legislația specială

În fine, un obiectiv transversal al proiectului este armonizarea noilor principii și instituții introduse în Legea nr. 10/2016 cu legislația specială în domeniul construcțiilor, al mediului și al altor sectoare relevante, pentru a asigura aplicarea lor efectivă. Introducerea în lege a unor concepte precum zone de accelerare a proiectelor regenerabile, infrastructură națională de date spațiale privind resursele energetice, evenimentul de viață aferent autorizării producerii energiei din surse regenerabile, parte a portalului guvernamental al serviciilor publice, sau mecanismul de notificare simplificată ar rămâne pur declarativă dacă nu ar fi însoțită de ajustări corespunzătoare în Codul urbanismului și construcțiilor, în legislația de mediu, în regulamentele operatorilor de sistem și în alte acte normative sectoriale.

Proiectul de lege își propune, astfel, să creeze punți explicite între Legea nr. 10/2016 și aceste acte speciale, prin trimiterea la codul construcțiilor în materia certificatelor de urbanism și a autorizațiilor, prin consacrarea statutului de proiecte de utilitate publică și interes public major pentru centralele regenerabile amplasate în zone de accelerare și pentru infrastructura aferentă, precum și prin corelarea cu legislația privind evaluarea impactului de mediu și evaluarea strategică de mediu.

În acest sens, proiectul de lege propune completarea art. 6 din Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999 cu o normă specială potrivit căreia lucrările de dezvoltare a proiectelor de producere a energiei din surse regenerabile în zonele de accelerare, împreună cu infrastructura de rețea și de stocare necesară integrării acestora în sistemul energetic, sunt considerate lucrări de interes național, iar utilitatea publică se declară de către Guvern, la inițiativa organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei.

Derogarea urmărită are un obiect strict instituțional și procedural. Aceasta nu modifică:

- condițiile constituționale ale exproprierii;
- necesitatea existenței unei cauze reale de utilitate publică;
- obligația efectuării cercetării prealabile;
- obligația justificării caracterului național al lucrării;
- obligația identificării și examinării alternativelor;
- obligația acordării unei despăgubiri drepte și prealabile;
- dreptul proprietarului de a formula obiecții și de a contesta actele autorităților publice;
- caracterul subsidiar al exproprierii în raport cu dobândirea amiabilă a drepturilor asupra terenurilor.

Potrivit Legii nr. 488/1999, declararea utilității publice reprezintă numai o etapă prealabilă procedurii de expropriere. Ea stabilește numai autoritatea competentă să adopte actul administrativ prin care, după parcurgerea cercetării prealabile și verificarea condițiilor prevăzute de lege, se declară utilitatea publică a unei lucrări individual determinate. Prin urmare, norma propusă nu instituie o expropriere de drept și nu permite transferul automat al proprietății în beneficiul unui investitor, nu acesta fiind scopul propus al modificării, în proiectul de modificare a legii fiind

indicat expres obligativitatea dezvoltatorului să asigure obținerea dreptului de proprietate sau folosință asupra terenului necesar dezvoltării infrastructurii.

În același timp, se stabilesc obligațiile operatorilor de sistem de a ține seama, în planurile de dezvoltare a rețelelor, de zonele de accelerare și de proiectele regenerabile identificate prin infrastructura de date spațiale.

Obiectivul este ca, după intrarea în vigoare a modificărilor, toate verigile lanțului normativ – de la planificarea teritorială și protecția mediului până la autorizarea construcțiilor, racordarea la rețea și funcționarea pieței – să funcționeze pe baza acelorași principii și definiții, redu-când riscul de contradicții și interpretări divergente. Prin această armonizare, proiectul de lege nu doar introduce concepte noi în Legea nr. 10/2016, ci se asigură că acestea vor avea corespondenți operaționali în legislația specială, devenind, astfel, instrumente efective de accelerare și simplificare a dezvoltării proiectelor regenerabile.

Rezultatul global al acestor modificări este acela că, spre deosebire de situația actuală, în care procedurile de autorizare pentru centralele ce utilizează surse regenerabile sunt în mare măsură preluate din regimul general al construcțiilor și al actelor permissive, fără o adaptare la specificul și la impactul redus al multor proiecte, noul cadru normativ propune un regim diferențiat, mai favorabil investițiilor în energie regenerabilă. Se creează o legătură clară între planificarea strategică și deciziile individuale de autorizare, se introduc reguli speciale pentru instalațiile pe clădiri și pentru proiectele pe terenuri private cu impact limitat, se întărește obligația de a simplifica procedural licențierea și autorizarea și se instituie mecanisme de monitorizare și transparență care permit evaluarea, pe termen mediu și lung, a măsurii în care aceste modificări își ating scopul. În acest fel, proiectul de lege răspunde atât nevoii interne de accelerare a proiectelor de energie regenerabilă, cât și exigențelor stabilite la nivel european prin modificarea Directivei (UE) 2018/2001 prin Directiva (UE) 2023/2413.

10. Instituirea mecanismului de impunere a obligațiilor de comercializare a biocarburanților cuplat cu procesul de verificare a criteriilor de durabilitate.

Pe parcursul procesului de avizare a proiectului, reprezentanții Secretariatului Comunității Energetice, în cadrul proiectului EU4Energy Governance PHASE II+, au elaborat pentru Republica Moldova raportul „Support for Establishing a Regulatory Framework for Sustainable Biomass Use and Bioenergy Market Development”, prin care au fost formulate un set de propuneri de modificare a Legii nr. 10/2016, în vederea dezvoltării pieței biocarburanților.

Raportul prevede instituirea unor mecanisme de verificare a respectării criteriilor de durabilitate. Suplimentar, proiectul a fost completat și ajustat prin introducerea unor noțiuni noi, precum și prin stabilirea unor atribuții funcționale pentru Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, Centrul Național pentru Energie Durabilă și Agenția de Mediu.

Un asemenea mecanism este necesar pentru ca obiectivul privind o cotă minimă de biocarburanți sau de energie regenerabilă în consumul național de carburanți să poată fi aplicat efectiv. Simplul fapt că legea stabilește o cotă generală nu este suficient dacă nu sunt reglementate modalitatea de distribuire a obligației între operatorii economici, formulele de calcul, categoriile de combustibili eligibili, documentele acceptate, termenele de raportare și procedura de verificare a îndeplinirii obligației. Prin urmare, proiectul prevede aprobarea de către ANRE a unei metodologii care să stabilească modul de calcul al obligațiilor individuale, modul de evaluare a conformării, regulile

de raportare și monitorizare, precum și măsurile pentru prevenirea contabilizării duble a aceleiași cantități de energie regenerabilă.

O modificare esențială este instituirea certificatelor RTF ca dovadă a îndeplinirii obligației. În loc ca respectarea cotei să fie evaluată exclusiv pe baza cantităților fizice de biocarburant declarate ca fiind amestecate cu produse petroliere, fiecare cantitate eligibilă de energie regenerabilă utilizată în transport va putea genera certificate corespunzătoare conținutului său energetic. Entitatea obligată va demonstra conformarea prin prezentarea și anularea unui număr suficient de certificate RTF. Această abordare permite evidențierea separată a diferitelor categorii de energie regenerabilă, aplicarea eventualelor multiplicatoare sau limite de contabilizare și verificarea mai exactă a contribuției fiecărui furnizor la atingerea țintei naționale.

Mecanismul certificatelor oferă și o anumită flexibilitate operatorilor economici. O entitate care nu poate introduce direct întreaga cantitate necesară de biocarburanți în carburanții comercializați ar putea să își îndeplinească obligația prin achiziționarea certificatelor generate de alți furnizori de energie regenerabilă eligibilă, în condițiile care urmează să fie stabilite prin metodologia ANRE și prin conceptul registrului. În acest mod, obiectivul național poate fi realizat cu costuri mai reduse și fără a impune tuturor operatorilor utilizarea aceleiași tehnologii sau a acelorași surse de combustibil regenerabil.

Pentru administrarea mecanismului, proiectul propune crearea Registrului de biocarburanți. Acesta va reprezenta o bază de date electronică destinată înregistrării tranzacțiilor, caracteristicilor de durabilitate, emisiilor de gaze cu efect de seră pe durata ciclului de viață, participanților la piață și obligațiilor individuale. Registrul va permite, de asemenea, emiterea, transferul, monitorizarea și anularea certificatelor RTF, asigurând trasabilitatea materiilor prime și prevenirea utilizării aceleiași cantități de combustibil regenerabil pentru îndeplinirea mai multor obligații.

Instituirea registrului este justificată prin necesitatea existenței unei surse unice și verificabile de informații. În lipsa unui sistem electronic centralizat, autoritățile ar trebui să compare manual declarațiile importatorilor, producătorilor, comercianților și organismelor de certificare, ceea ce ar crea riscuri de neconcordanță, dublă contabilizare sau declarare a unor cantități care nu întrunesc criteriile de eligibilitate. Registrul ar trebui să permită urmărirea combustibilului și a informațiilor aferente de la producerea sau importul acestuia până la introducerea pe piață și utilizarea pentru îndeplinirea obligației.

Această abordare corespunde cerințelor europene privind trasabilitatea și utilizarea sistemului bilanțului de masă. Directiva (UE) 2018/2001 solicită operatorilor economici să demonstreze respectarea criteriilor de durabilitate și de reducere a emisiilor prin informații fiabile, audituri independente și sisteme de bilanț de masă care păstrează legătura dintre cantitățile de combustibil și caracteristicile lor de durabilitate. Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/996 detaliază cerințele aplicabile verificării lanțului de aprovizionare, certificării operatorilor și administrării informațiilor privind materiile prime, combustibilii și emisiile asociate.

11. Modalitatea de stabilire a prețului la energia electrică livrată în rețea de către prosumatorii de energie electrică, la valoarea de piață.

Una din prevederile esențiale ale proiectului constă în reglementarea expresă a modului de procurare a energiei electrice livrate în rețea de către prosumatorii de energie electrică din surse regenerabile. În acest sens, proiectul stabilește obligația furnizorilor serviciului universal și a furnizorilor de ultimă opțiune care au încheiate contracte cu prosumatori de a procura energia electrică livrată în rețeaua electrică de distribuție la un preț determinat conform prețului înregistrate pe piața zilei următoare. Totodată, pentru a asigura că prețul oferit prosumatorilor reflectă valoarea

de piața a energiei electrice generate de prosumatori, până la constatarea întrunirii condițiilor de lichiditate a pieței zilei următoare din Moldova este inclus un algoritm de calculare a prețului cu corelare a acestuia cu valorile efectiv înregistrate în Republica Moldova.

Conform datelor prezentate de ANRE, prețul achitat de furnizorii serviciului universal prosumatorilor de energie din surse regenerabile nu reflectă pe deplin valoarea de piață a energiei produse de sursele fotovoltaice (majoritare în cazul prosumatorilor), ceea ce determină distorsiuni pe piața locală de energie electrică.

În acest sens, pornind de la faptul că circa 70% din energia electrică livrată în Republica Moldova este asigurată prin importuri din România, prețul propus pentru excesul de energie generat de prosumatorii de energie electrică din surse regenerabile este echivalat cu valoarea de piață a energiei electrice importate din România, acesta fiind cel mai credibil indice de preț existent la moment. Totodată, având în vedere că practic toate centralele electrice utilizate de prosumatorii din Republica Moldova sunt reprezentate de instalații fotovoltaice, prețul energiei electrice urmează a fi calculat utilizând valori orare de preț pentru perioada zilei în care instalațiile fotovoltaice generează cea mai mare parte a energiei.

De asemenea, pornind de la faptul că modificarea algoritmului de stabilirea a prețului pentru excesul de energie electrică generat de prosumatori pentru perioada tranzitorie are impact asupra veniturilor înregistrate de aceștia, modificare urmează a fi aplicată doar pentru instalațiile noi. În cazul proiectelor existente algoritmul de stabilire a prețului pentru excedentul livrat în rețea se va păstra, dar nu mai mult de sfârșitul anului 2027, acest orizont de timp reprezentând etapa la care se propune uniformizarea facilităților oferite de prosumatori, inclusiv prin trecerea beneficiarilor de contorizare netă la mecanismul de facturare netă.

12. Actualizarea cadrului normativ sectorial și pentru asigurarea coerenței dintre legislația energetică și Legea nr. 248/2025 privind managementul situațiilor de criză.

Modificările prevăzute la art. V și VI din proiect au drept scop corelarea terminologică și instituțională a Legii nr. 164/2025 cu privire la energia electrică și a Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale cu noul cadru normativ privind managementul situațiilor de criză.

Modificările au un caracter de corelare normativă și nu urmăresc instituirea unor atribuții noi în domeniul energiei electrice sau al gazelor naturale. Acestea asigură:

uniformizarea terminologiei utilizate în legislația națională;

identificarea clară a autorității competente în situații de criză energetică;

eliminarea riscului de paralelism sau conflict de competențe între structurile de management al crizelor;

continuitatea mecanismelor de adoptare și aplicare a măsurilor urgente în sectoarele energiei electrice și gazelor naturale;

aplicarea coerentă a legislației energetice în conformitate cu noul sistem național de management al situațiilor de criză.

13. Substituirea monedei de referință din dolari SUA în euro în cadrul schemelor de sprijin pentru energia regenerabilă.

Urmărește aliniere cadrului normativ la noul regim valutar național și la realitățile economice ale sectorului energetic. Începând cu 2 ianuarie 2025, euro a devenit moneda de referință pentru stabilirea cursului oficial al leului moldovenesc, prin decizia Băncii Naționale a Moldovei,

reflectând orientarea comercială și financiară predominantă a Republicii Moldova spre piața Uniunii Europene. Menținerea dolarului SUA ca monedă de referință în schemele de sprijin reglementate de legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile creează o neconcordanță între cadrul legal și regimul valutar actual și introduce un risc valutar artificial (USD/MDL), care nu corespunde riscurilor economice reale ale sectorului. Riscul valutar relevant pentru proiectele de energie din surse regenerabile este cel asociat perechii EUR/MDL, având în vedere că finanțarea investițiilor, structura costurilor și fluxurile comerciale sunt predominant denuminate în euro.

schemele de sprijin existente – mecanismul de tarif fix și mecanismul de preț fix – susțin în prezent 237 de beneficiari în cadrul schemei de tarif fix și 11 beneficiari în cadrul schemei de preț fix, reprezentând companii care au realizat investiții semnificative, pe termen lung, în capacități de producere a energiei din surse regenerabile.

Stabilitatea financiară a acestor proiecte este esențială atât pentru recuperarea investițiilor deja efectuate, cât și pentru menținerea încrederii investitorilor în cadrul de reglementare și în mecanismele de sprijin oferite de stat. În majoritatea cazurilor, finanțarea proiectelor este asigurată de băncile comerciale locale prin credite investiționale denuminate în euro sau având euro drept valută de referință. În aceste condiții, utilizarea dolarului SUA ca monedă de referință pentru ajustarea schemelor de sprijin generează un risc valutar suplimentar, care nu este corelat cu structura reală a finanțării proiectelor.

De asemenea, costurile investiționale aferente dezvoltării proiectelor – inclusiv achiziția echipamentelor, contractele de tip EPC (Engineering, Procurement and Construction), serviciile de proiectare și dezvoltare, precum și alte cheltuieli de capital – sunt contractate preponderent în euro. Prin urmare, utilizarea cursului USD/MDL nu reflectă fidel structura costurilor suportate de investitori și poate conduce la distorsiuni în mecanismul de recuperare a investițiilor.

Totodată, tranzacțiile regionale de import și export al energiei electrice sunt realizate, în principal, în euro, iar integrarea Republicii Moldova pe piața regională de energie se desfășoară într-un cadru comercial și financiar în care euro reprezintă principala monedă de referință. În acest context, perechea valutară EUR/MDL este cea mai relevantă pentru sectorul energetic.

Prin urmare, substituirea dolarului SUA cu euro ca monedă de referință pentru ajustarea tarifelor și prețurilor fixe contribuie la reducerea volatilității financiare artificiale, la diminuarea riscului valutar suportat de producători, la creșterea predictibilității fluxurilor de venit și la consolidarea stabilității investiționale în sectorul energiei regenerabile.

Intervenția normativă propusă asigură o mai bună corelare a mecanismelor de sprijin cu realitățile financiare și comerciale ale sectorului energetic, este în concordanță cu regimul valutar utilizat în finanțarea proiectelor și în tranzacțiile regionale de energie și răspunde solicitărilor formulate de reprezentanții sectorului. În consecință, modificarea propusă va contribui la consolidarea unui cadru investițional stabil, predictibil și favorabil dezvoltării în continuare a capacităților de producere a energiei din surse regenerabile.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În analiza opțiunilor de politică publică, a fost examinată în mod explicit alternativa „A nu face nimic” (business as usual), respectiv menținerea nemodificată a cadrului normativ actual în domeniul energiei regenerabile, urbanismului și autorizării lucrărilor de construcții. Această

opțiune presupune continuarea aplicării procedurilor existente, fără intervenții legislative pentru simplificare și clarificare.

3.2.1. Conținutul opțiunii „A nu face nimic”

Opțiunea de a nu interveni legislativ înseamnă:

- păstrarea structurii și conținutului actual al Legii nr. 10/2016 și al actelor conexe, fără:
 - completarea noțiunilor și a cadrului juridic cu referință la noile dispoziții ale Directivei (UE) 2023/2413;
 - clarificarea și întărirea atribuțiilor Guvernului și ale organului central de specialitate privind accelerarea proiectelor SER.
- menținerea procedurilor de autorizare în forma lor actuală, caracterizată prin:
 - fragmentată pe instituții multiple;
 - cu cerințe de documentare neuniforme și uneori redundante;
 - fără diferențiere suficientă între proiectele mari (parcuri la scară industrială) și cele mici (instalații pe clădiri, proiecte de autoconsum, comunități de energie).
- continuarea aplicării regulilor de urbanism și autorizare a construcțiilor fără:
 - categorie distinctă pentru lucrările de instalare a centralelor SER de impact redus;
 - adaptarea condițiilor pentru instalațiile fotovoltaice și alte tehnologii regenerabile pe clădiri.

3.2.2. Dezavantajele opțiunii „A nu face nimic”

Comparativ cu opțiunea de a modifica cadrul normativ, menținerea statu-quo-ului prezintă o serie de dezavantaje majore:

1. Persistența barierelor administrative pentru investițiile în SER
 - Lipsa unor reguli clare și a unei diferențieri între tipurile de proiecte duce la aplicarea, de facto, a unor proceduri greoaie și pentru instalațiile mici sau pentru proiectele cu impact redus, cum ar fi panourile fotovoltaice pe clădiri.
 - Investitorii și prosumatorii se confruntă cu incertitudine, cu proceduri repetate și cu termene mari, ceea ce descurajează inițierea proiectelor sau le amână.
 - Nu se valorifică oportunitatea creată de Directiva (UE) 2023/2413 de a introduce un regim simplificat și accelerat pentru astfel de proiecte (de exemplu, termene foarte scurte pentru instalarea echipamentelor solare pe clădiri).
2. Risc de neconformitate cu evoluțiile acquis-ului UE și ale Comunității Energetice
 - Directiva (UE) 2023/2413 și Recomandarea 2024/1/MC-EnC pun accent pe un proces de autorizare simplificat și accelerat, pe zone de accelerare și pe proceduri simplificate pentru proiectele SER și infrastructura aferentă.
 - Fără modificări legislative, Republica Moldova riscă:
 - să nu poată demonstra un progres credibil în pregătirea cadrului pentru implementarea articolelor 15a–15e și 16–16f;
 - să fie percepută ca nealiniată la tendința regională de accelerare a proiectelor SER, ceea ce poate afecta relația cu partenerii de dezvoltare și cu investitorii instituționali.
3. Întârzierea atingerii țintelor naționale de energie regenerabilă
 - Planificarea și implementarea proiectelor SER rămân supuse unor proceduri îndelungate, ceea ce reduce ritmul de punere în funcțiune a noilor capacități.
 - În lipsa măsurilor de simplificare la nivel de urbanism și autorizare a construcțiilor, proiectele pe clădiri (care au potențial ridicat de implementare relativ rapidă) sunt amânate sau abandonate.

<ul style="list-style-type: none"> ○ În consecință, obiectivele naționale SER pentru 2030 riscă să nu fie atinse sau să fie atinse cu întârziere, cu implicații financiare și reputaționale. <p>4. Pierderea competitivității investiționale</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Într-un context regional în care mai multe state (și părți contractante ale Comunității Energetice) adoptă deja măsuri de simplificare a autorizării în linie cu Directiva (UE) 2023/2413, menținerea unui cadru mai rigid în Republica Moldova poate conduce la: <ul style="list-style-type: none"> ▪ redirecționarea investițiilor către alte jurisdicții cu proceduri mai rapide și mai previzibile; ▪ costuri mai mari ale capitalului, deoarece investitorii percep un risc de implementare mai ridicat. <p>5. Continuarea fragmentării și a interpretărilor neuniforme la nivel local</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Fără prevederi clare în legislația primară care să distingă instalarea centralelor SER (în special pe clădiri) de alte tipuri de lucrări, autoritățile locale de urbanism și construcții vor continua să aplice: <ul style="list-style-type: none"> ▪ fie regimul obișnuit, complet, de autorizare, ▪ fie soluții ad-hoc, bazate pe interpretări proprii. ○ Această situație generează inegalitate de tratament între investitori în funcție de localitate și sporește riscul de contestare și litigii. <p>6. Nevalorificarea potențialului social și de mediu al proiectelor SER</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Fără accelerarea autorizării, proiectele SER – în special cele pe clădiri și în sistemele de alimentare centralizată – vor contribui mai lent la: <ul style="list-style-type: none"> ▪ reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră; ▪ îmbunătățirea calității aerului; ▪ crearea de locuri de muncă în industriile verzi. ○ În mod indirect, se menține o dependență mai mare de importurile de combustibili fosili, cu impact asupra securității energetice și asupra volatilității prețurilor la energie. 	<p>3.2.3. <i>Justificarea opțiunii de intervenție legislativă</i></p> <p>Din motivele expuse mai sus, opțiunea „A nu face nimic” nu poate fi considerată. Comparativ, opțiunea de a modifica cadrul normativ, așa cum este propus în proiectul de lege, permite:</p> <ul style="list-style-type: none"> • alinierea treptată, dar clară, la standardele Directivei (UE) 2023/2413 și la Recomandarea 2024/1/MC-EnC; • reducerea reală a poverii administrative pentru investițiile în centrale SER, în special pentru proiectele de mici și medii dimensiuni pe clădiri și terenuri private; • crearea unui cadru de planificare și autorizare mai coerent, care susține atingerea Țintelor naționale de energie regenerabilă și crește atractivitatea investițională a Republicii Moldova. <p>Prin urmare, intervenția legislativă propusă este considerată opțiunea optimă, atât din perspectiva conformității cu acquis-ul UE și cu obligațiile din cadrul Comunității Energetice, cât și din perspectiva eficienței economice, a securității energetice și a protecției mediului.</p> <tr> <td colspan="2">4. Analiza impactului de reglementare</td></tr> <tr> <td colspan="2">4.1. Impactul asupra sectorului public</td></tr> <tr> <td colspan="2">Proiectul are un impact structural moderat asupra sectorului public, concentrat în principal asupra:</td></tr> <tr> <td colspan="2"> <ul style="list-style-type: none"> • Ministerului Energiei, în calitate de organ central de specialitate responsabil de politica în domeniul SER urmând a fi responsabil de: </td></tr>	4. Analiza impactului de reglementare		4.1. Impactul asupra sectorului public		Proiectul are un impact structural moderat asupra sectorului public, concentrat în principal asupra:		<ul style="list-style-type: none"> • Ministerului Energiei, în calitate de organ central de specialitate responsabil de politica în domeniul SER urmând a fi responsabil de: 	
4. Analiza impactului de reglementare									
4.1. Impactul asupra sectorului public									
Proiectul are un impact structural moderat asupra sectorului public, concentrat în principal asupra:									
<ul style="list-style-type: none"> • Ministerului Energiei, în calitate de organ central de specialitate responsabil de politica în domeniul SER urmând a fi responsabil de: 									

- dezvoltarea seturilor de date spațiale aferente resurselor energetice în conformitate cu prevederile Legii nr. 254/2016 cu privire la infrastructura națională de date spațiale,
- de coordonarea implementării cerințelor privind cartografierea resurselor energetice regenerabile,
- identificarea locațiilor ce pot fi propuse drept zone de accelerare proiectelor regenerabile și a planurilor de dezvoltare a infrastructurii de rețea și de stocare a energiei;
- realizarea evaluării strategice de mediu și elaborarea regulamentelor privind măsurile de atenuare a impactului de mediu aferent fiecărei zone de accelerare a proiectelor regenerabile, ca parte a procesului de desemnare a zonelor de accelerare;
- Centrul Național pentru Energie Durabilă (CNED), urmează în colaborare cu autoritățile și instituțiile responsabile de emiterea actelor permissive, să dezvolte procedura integrată care descrie procesul de autorizare a producerii energiei din surse regenerabile, care va servi drept bază pentru integrarea acestui proces la nivelul evenimentului de viață aferent autorizării producerii energiei din surse regenerabile permissive;
- Autorităților de urbanism și construcții, autorităților de mediu și altor autorități competente, implicate în emiterea actelor permissive necesare pentru proiectele SER.

Impactul structural constă în principal în:

- clarificarea și delimitarea competențelor instituțiilor implicate în procedurile de autorizare a centralelor SER;
- instituirea și funcționarea unui punct unic de contact, inclusiv în format digital, pentru depunerea, urmărirea și finalizarea procedurilor;
- necesitatea unor măsuri de cooperare interinstituțională și schimb de date între autorități pentru respectarea termenelor maxime de autorizare.

Efortul administrativ urmează să fie resimțit pe termen scurt (1 an de la intrarea în vigoare), ca urmare a necesității de adaptare la cadrul legal modificat de adaptare, iar pe termen mediu și lung, se anticipează eficiențe administrative prin reducerea numărului de iterații și clarificarea fluxurilor procedurale, precum și o mai bună planificare a investițiilor publice și private în capacități SER și rețele.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Proiectul de act normativ nu generează, în sine, costuri suplimentare semnificative la nivelul bugetului public național, întrucât:

- modificările propuse vizează în principal simplificarea și clarificarea procedurilor și termenelor de autorizare în cadrul competențelor și structurilor instituționale existente;
- implementarea punctului unic de contact și a digitalizării fluxurilor se va realiza, în mare parte, prin valorificarea platformelor informatice deja existente în administrația publică sau cu sprijinul programelor de asistență externă (de ex. sprijin UE și al altor parteneri de dezvoltare pentru digitalizare, reforma administrativă și tranziție energetică).

Eventualele costuri suplimentare (dezvoltare/integrare IT, instruirea personalului, actualizarea procedurilor interne) urmează a fi acoperite din bugetele curente ale instituțiilor implicate, în concordanță cu cadrul bugetar pe termen mediu, sau din surse de asistență externă nerambursabilă, fără a crea presiuni suplimentare semnificative asupra bugetului de stat.

Pe termen mediu și lung, se preconizează beneficii financiare indirecte, prin:

- creșterea volumului investițiilor private în proiecte SER;
- reducerea costului energiei în sistem pe termen lung, ca urmare a unui mix energetic mai puțin dependent de combustibili fosili;

- diminuarea riscului de costuri suplimentare asociate întârzierii atingerii țintelor SER și a obiectivelor climatice stabilite la nivel european și în cadrul Comunității Energetice.

O analiza preliminară estimează costurile necesare pentru dezvoltarea funcționalităților portalului guvernamental al serviciilor publice pentru dezvoltarea evenimentului de viață aferent autorizării producerii energiei din surse regenerabile la circa 1,5-2 milioane de lei, însă valoarea exactă urmează a fi stabilită doar după o analiză comprehensivă a proceselor care deja pot fi implementate utilizând funcționalitățile portalul guvernamental al serviciilor publice și a platformelor informaționale conexe, inclusiv cele aflate la moment în dezvoltare. Există posibilitatea ca unele funcționalități să fie asigurate de sistemele informaționale existente, , ceea ce ar putea duce la o scădere a prețului estimat inițial.

De menționat că la nivelul bugetului aprobat pentru anul 2026, buget CNED deja prevede un capitol de cheltuieli destinate dezvoltării platformei informaționale.

Completările operate ca urmare a avizului ANRE sunt anticipate să genereze un impact economic pozitiv asupra funcționării pieței energiei electrice și asupra costurilor suportate de consumatorii finali. Potrivit analizei comparative prezentate de ANRE, realizată pe baza datelor aferente anului 2025, aplicarea unei metode de stabilire a prețului corelate cu semnalele pieței pentru ziua următoare ar fi permis evitarea unor costuri suplimentare suportate de consumatorii finali în cuantum de aproximativ 44,8 milioane lei în cazul mecanismului de facturare netă. De asemenea, în situația extinderii aceluiași principii și asupra beneficiarilor mecanismului de contorizare netă, costurile suplimentare evitate ar fi putut ajunge la circa 148,8 milioane lei. În același timp, mecanismul propus contribuie la reducerea riscului apariției unor distorsiuni economice între energia produsă de prosumatori și energia comercializată pe piețele organizate și creează premise pentru participarea graduală a prosumatorilor în condiții concurențiale pe piața energiei electrice.

Impactul bugetar direct asupra bugetului de stat este nesemnificativ, întrucât modificările propuse nu implică instituirea unor mecanisme suplimentare de finanțare publică și nu presupun cheltuieli adiționale din bugetul de stat.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Impactul asupra sectorului privat este preponderent pozitiv, fiind vizate în special următoarele grupuri:

- investitori în centrale electrice din SER (eolian, solar, biomasă, biogaz, stocare, etc.);
- operatori economici implicați în proiectarea, construcția, retehnologizarea și exploatarea centralelor SER;
- prosumatori și comunități de energie din surse regenerabile;
- instituții financiare și investitori instituționali.

Principalele efecte anticipate:

- Reducerea costurilor de conformare și a sarcinii administrative pentru investitori, prin simplificarea procedurilor, reducerea termenelor, standardizarea documentației și digitalizarea proceselor;
- Creșterea predictibilității prin termene maxime clare și fluxuri procedurale bine definite, ceea ce facilitează finanțarea proiectelor, evaluarea riscurilor și planificarea calendarului investițional;
- Promovarea concurenței loiale prin reguli transparente și nediscriminatorii de acces la procedurile de autorizare și prin eliminarea barierelor administrative nejustificate.

Impactul asupra IMM-urilor este apreciat ca fiind pozitiv, întrucât acestea sunt frecvent dezavantajate de proceduri complexe și costisitoare.

În primul rând agenții economic utilizând portalul guvernamental al serviciilor publice vor avea o imagine completă a întregului proces de obținere a actelor permise necesare, structurat conform secvenței necesare de parcurs, adaptată la condițiile exacte (dimensiune, locație, scop) al proiectului de producere a energiei din surse regenerabile. Totodată, în coroborare cu prevederile propuse privind termenele limită de autorizare a proiectului, portalul guvernamental al serviciilor publice va armoniza procesul în scopul eficientizării procesului.

Posibilitatea utilizării informațiilor utilizate anterior în procesul de obținere a unui act permisiv pentru solicitările depuse pentru actele permisiv succesive, vor salva timp și efort din partea solicitantului. Suplimentar, simplificarea procedurilor și digitalizarea comunicării cu autoritățile va contribui la reducerea barierelor de intrare pe piață pentru IMM-uri, în special pentru proiecte de dimensiuni mici și medii și pentru autoconsum.

În cazul autorităților emitente, integrarea tuturor proceselor într-un flux informațional unic, digitalizat, va facilita schimbul de date între diferite autorități, ceea ce ar putea servi drept temelie pentru a reduce unele procese în viitor, în baza monitorizării continue asigurate prin intermediul evenimentului de viață aferent autorizării producerii energiei din surse regenerabile, instituit în cadrul portalului guvernamental al serviciilor publice.

4.4. Impactul social

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

4.4. Impactul social

Modificările propuse au un impact social favorabil, indirect, prin:

- facilitarea dezvoltării proiectelor SER care generează locuri de muncă în fazele de proiectare, construcție și exploatare, inclusiv în zone rurale sau mai puțin dezvoltate;
- contribuția la sporirea securității energetice și a rezilienței sistemului energetic, cu potențiale efecte pozitive asupra stabilității și accesibilității prețurilor la energie pentru populație;
- contribuția la reducerea poluării și a emisiilor de gaze cu efect de seră, cu efecte pozitive asupra sănătății populației și a calității vieții în general.

Nu se identifică efecte negative directe asupra accesului la servicii sociale, educaționale sau culturale; dimpotrivă, un sistem energetic mai sigur și mai sustenabil poate crea premisele unei dezvoltări socio-economice mai echilibrate.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Proiectul de lege nu introduce noi categorii de date cu caracter personal și nu creează registre noi dedicate proiectelor SER. Procedurile de autorizare se vor baza în continuare pe datele și documentele deja utilizate în temeiul legislației privind urbanismul, construcțiile, reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, protecția mediului etc.

Prin urmare, impactul asupra datelor cu caracter personal este neglijabil, fiind limitat la prelucrarea datelor deja prevăzută de cadrul normativ în vigoare, în condițiile respectării legislației privind protecția datelor cu caracter personal.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Proiectul nu conține prevederi care să favorizeze sau să defavorizeze, în mod direct, un anumit gen sau o anumită categorie socială. Impactul asupra echității și egalității de gen este apreciat ca fiind neutru spre pozitiv, prin:

- crearea oportunităților suplimentare de angajare în sectorul energiilor regenerabile pentru femei și bărbați, inclusiv în profesii tehnice și de management;
- promovarea unui mediu economic mai competitiv și mai inovativ, în care barierele administrative sunt reduse, ceea ce poate spori participarea grupurilor sub-reprezentate.

Nu se identifică riscuri semnificative de discriminare generate de modificările propuse; în cazul elaborării actelor subordonate, acestea vor fi analizate inclusiv din perspectiva impactului asupra egalității de gen.

4.5. Impactul asupra mediului

Impactul asupra mediului este preponderent pozitiv. Simplificarea și accelerarea procedurilor de autorizare pentru centralele SER:

- facilitează creșterea ponderii energiei regenerabile în mixul energetic național, ceea ce contribuie la reducerea emisiilor de CO₂ și a altor poluanți atmosferici, în linie cu obiectivele climatice asumate de Republica Moldova și cu acquis-ul european;
- sprijină tranziția către o economie cu emisii reduse de carbon și consolidarea calității mediului, inclusiv prin reducerea dependenței de combustibili fosili importați.

În același timp, dezvoltarea accelerată a proiectelor SER se va realiza cu respectarea cadrului existent de protecție a mediului și biodiversității, inclusiv a legislației privind evaluarea impactului asupra mediului, ariile naturale protejate și utilizarea durabilă a terenurilor. Prevederile privind „interesul public major” pentru anumite proiecte SER nu exclud și nu relativizează obligațiile de protecție a mediului, ci stabilesc un cadru de echilibrare între obiectivele de decarbonizare și cele de conservare a naturii, în conformitate cu Directiva (UE) 2023/2413.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Alte impacturi relevante:

- **Impact asupra competitivității și atractivității investiționale:** prin proceduri mai rapide și mai previzibile, Moldova devine o destinație mai atractivă pentru investiții în SER și în infrastructura rețelelor, cu potențial de integrare în piețe regionale de energie;
- **Impact asupra inovării și digitalizării:** digitalizarea proceselor de autorizare și utilizarea punctului unic de contact stimulează transformarea digitală a administrației publice și creează un precedent pozitiv pentru alte domenii;
- **Impact asupra integrării regionale:** un cadru de autorizare armonizat cu Directiva (UE) 2023/2413 facilitează integrarea viitoare în piața internă a energiei electricității a UE și cooperarea cu alte părți contractante ale Comunității Energetice.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Proiectul are relevanță directă pentru acquis-ul UE în domeniul energiei regenerabile, având ca scop:

- consolidarea cadrului național constituit prin Legea nr. 10/2016, care transpune parțial Directiva (UE) 2018/2001 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, astfel cum a fost încorporată și adaptată în acquis-ul Comunității Energetice prin Decizia Consiliului Ministerial 2021/14/MC-EnC;
- preluarea, în măsura adecvată pentru stadiul actual al acquis-ului în Comunitatea Energetică, a prevederilor Directivei (UE) 2023/2413, care modifică Directiva (UE) 2018/2001, în special în ceea ce privește accelerarea procedurilor de autorizare, instituirea zonelor de accelerare și recunoașterea interesului public major pentru proiectele SER.

Directiva (UE) 2018/2001 stabilește cadrul general pentru promovarea energiei din surse regenerabile în Uniunea Europeană, inclusiv obiectivele cantitative, drepturile autoconsumatorilor și principiile pentru schemele de sprijin. Directiva (UE) 2023/2413 modifică Directiva (UE) 2018/2001, consolidând în special dispozițiile privind accelerarea autorizării proiectelor SER, cartografierea zonelor potrivite, termenele maxime de autorizare, digitalizarea procedurilor și recunoașterea interesului public major pentru proiectele SER și infrastructura aferentă.

Recomandarea Consiliului Ministerial al Comunității Energetice 2024/1/MC-EnC invită părțile contractante să pregătească condițiile legale și instituționale pentru implementarea în legislația lor a articolelor 15b–15e și 16–16f ale Directivei (UE) 2018/2001, astfel cum au fost aprobate prin Directiva (UE) 2023/2413.

Proiectul de lege propus asigură o transpunere parțială a prevederilor Directivei (UE) 2023/2413, concentrându-se, în prima etapă, pe dispozițiile legate de procedurile de autorizare și pregătirea cadrului pentru implementarea articolului 1 al Directivei (UE) 2023/2413, respectiv: articolele 15b–15e (zonele de accelerare) și 16–16f (procedurile de autorizare și interesul public major), în măsura în care acestea pot fi implementate prin modificarea Legii nr. 10/2016 și a actelor normative conexe.

Proiectul urmărește în principal alinierea la standardul minim stabilit de Directiva (UE) 2023/2413 în materia autorizării proiectelor SER. În măsura în care anumite termene, proceduri sau mecanisme sunt configurate într-o manieră mai favorabilă investitorilor (de ex. termene mai scurte pentru unele categorii de proiecte) sau mai adaptată contextului instituțional național, acestea vor fi argumentate prin necesitatea asigurării unui cadru investițional competitiv în regiune și a unui ritm adecvat de dezvoltare a capacităților SER.

Modul de transpunere a prevederilor relevante ale Directivei (UE) 2018/2001, astfel cum a fost modificată prin Directiva (UE) 2023/2413, în legislația națională este evidențiat în tabelul de concordanță, completat în conformitate cu art. 21 și art. 31 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative

5.2. Măsurile normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Prin proiectul de lege se creează cadrul juridic intern necesar pentru implementarea următoarelor prevederi ale legislației UE:

- dispozițiile Directivei (UE) 2018/2001, astfel cum au fost modificate prin Directiva (UE) 2023/2413, referitoare la procedurile de autorizare pentru proiectele de energie din surse regenerabile, inclusiv termene maxime, digitalizarea proceselor și coordonarea interinstituțională;
- dispozițiile referitoare la zonele de accelerare pentru energiile regenerabile, pentru care proiectul stabilește baza juridică necesară în vederea definirii, cartografierii și desemnării acestora prin acte administrative și de planificare ulterioare;
- prevederile privind recunoașterea proiectelor SER ca fiind de interes public major, în scopul facilitării procedurilor de evaluare de mediu și al altor proceduri conexe.
- proiectul consolidează, în același timp, criteriile de durabilitate și de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră. Biocarburanții, biolichidele și combustibilii din biomasă care nu îndeplinesc aceste criterii nu vor putea fi luați în considerare la calcularea ponderii energiei

din surse regenerabile. Conformitatea va fi confirmată prin documente emise în cadrul schemelor voluntare sau naționale de certificare recunoscute ori aprobate de Guvern.

Proiectul de lege asigură adoptarea cadrului legislativ primar necesar, urmând ca detaliile de implementare (proceduri specifice, formulare, fluxuri digitale, ghiduri pentru investitori) să fie dezvoltate prin hotărâri ale Guvernului.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea procesului de elaborare a Proiectului a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Energiei, compartimentul „Transparență decizională, consultări publice” și pe portalul guvernamental.

Prin demrsul nr .Nr. 04-576 din 10 martie 2026, Proiectul de modificare a fost expediat spre avizare către toate părțile interesate, cu publicarea acestuia inclusiv pe portalul guvernamental <http://www.particip.gov.md>. În prealabil proiectul a fost discutat la nivelul Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale și Ministerului Mediului, pentru a asigura că conceptul propus al intervenției de reglementare este susținut de principiu de aceste autorități, cu un rol important în procesul de eliberare a actelor permissive în domeniul construcțiilor și de mediu.

Obiecțiile și propunerile parvenite în procesul de consultare publică a proiectului au fost colectate și incluse în Sinteza propunerilor/recomandărilor la proiect, împreună cu poziția autorului privind acceptarea sau respingerea propunerilor, însoțită de argumentarea necesară.

Pentru asigurarea transparenței procesului de consultare publică, la 09 aprilie 2026 a fost organizată o ședință publică cu părțile interesate și autoritățile publice care urmează să implementeze prevederile propuse spre aprobare, pentru a discuta comentariile și propunerile primite de la acestea la etapa de consultări.

Principalele comentarii și obiecții au vizat:

- prevederile ce țin de organizarea unui proces integrat de autorizare a producerii energiei regenerabile prin dezvoltarea funcționalităților portalului guvernamental al serviciilor publice;
- Propunerile de acordare a unor facilități pentru proiectele regenerabile ce urmează a fi dezvoltate la nivelul zonelor de accelerare a proiectelor regenerabile privind utilizarea terenurilor aflate în proprietate publică;
- Propuneri privind zonele de excludere ce ar trebui luate în considerare la delimitarea zonelor de accelerare a proiectelor regenerabile;
- Considerații privind impactul creșterii regenerabilelor asupra dezvoltării rețelelor de distribuție și transport;
- Etc.

În urma consultării publice, majoritate comentariilor și propunerilor de îmbunătățire au fost luate în considerare, proiectul definitivat fiind redactat cu luarea în considerare a părților interesate.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul de modificare a legii va fi supus expertizei anticorupție și expertizei juridice în conformitate cu prevederile art. 34 - 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Odată aprobat, proiectul de modificare a Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei produse din surse regenerabile și a altor acte normative, în scopul eficientizării procesului de autorizare a producerii energiei din surse regenerabile urmează a fi încorporat în cadrul actelor normative vizate pentru modificare.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea prevederilor proiectului de lege se va realiza prin intermediul instituțiilor deja existente, fără crearea de noi autorități, și va presupune:

- Dezvoltarea conceptelor nou incluse în cadrul legislativ, și anume:
 - Ministerului Energiei – dezvoltarea seturilor de date spațiale privind resursele energetice, în baza datelor spațiale urmează a fi identificate zonele de accelerare a proiectelor regenerabile ce pot fi desemnate. Pentru fiecare zonă de accelerare a proiectelor regenerabile Ministerul va realiza evaluarea strategică de mediu, în baza căreia va pregăti un regulament privind măsurile de atenuare a impactului de mediu. Suplimentar, pentru dezvoltarea evenimentului de viață aferent autorizării producerii energiei din surse regenerabile, ministerul în comun cu CNED va realiza o analiză comprehensivă a procesului de autorizare a proiectelor regenerabile pentru a dezvolta funcționalitățile portalului guvernamental al serviciilor publice astfel încât să asigure cerințele stabilite la nivel de proiect;
 - În scopul alin. precedent CNED va colabora cu Ministerul Energiei și cu autoritățile emitente a actelor permissive în scopul documentării procesului de autorizare a centralelor regenerabile și publicarea acestora;
 - Agenția de mediu, autoritățile publice locale și altor autorități competente, urmează să actualizeze procedurile operaționale, fluxurile de documente și mecanismele de colaborare interinstituțională pentru a asigura respectarea termenului global de autorizare a centralelor regenerabile;
 - Operatorii de sistem – colaborează cu Ministerul Energiei în scopul evaluării necesității elaborării planurilor de amplasare a infrastructurii de rețea și de stocare a energiei necesare pentru integrarea în sistemul de energie electrică a energiei produse în zonele de accelerare a proiectelor regenerabile. De asemenea, operatorii urmează să considere capacitățile ce urmează a fi instalate în zonele de accelerare la elaborarea planurilor de dezvoltare a rețelelor.
 - Suplimentar, operatorii de sistem urmează să integreze procesul de acordare a avizelor pentru racordare la rețelele edilitare în procesul unic de autorizare a producerii energiei din surse regenerabile, urmând să participe la dezvoltarea funcționalităților portalului guvernamental al serviciilor publice.
 - Guvernul urmează să recunoască schemele voluntare și naționale de certificare relevante și să aprobe cadrul normativ privind verificarea biocarburanților, biolichidelor și combustibililor din biomasă. Instituția publică de suport va administra Registrul de biocarburanți și va emite certificatele RTF în urma verificării respectării criteriilor de durabilitate și de reducere a emisiilor. ANRE va calcula sau stabili cotele-țintă anuale, va aproba metodologia de determinare a obligațiilor și va monitoriza conformarea entităților obligate.
 - Proiectul prevede aprobarea de către ANRE a unei metodologii care să stabilească modul de calcul al obligațiilor individuale, modul de evaluare a conformării,

regulile de raportare și monitorizare, precum și măsurile pentru prevenirea contabilizării duble a aceleiași cantități de energie regenerabilă

Capacitățile de competență, materiale și umane necesare sunt prezente, în linii generale, în cadrul instituțiilor existente; eventualele necesități suplimentare de resurse (în special pentru digitalizare și instruire) vor fi planificate în cadrul bugetelor anuale și al cadrului bugetar pe termen mediu, inclusiv prin valorificarea programelor de asistență externă.

Monitorizarea performanței noului cadru de autorizare se va realiza prin Rapoartele de monitorizare elaborate de CNED, urmând a fi urmărită în principal durata efectivă a procedurilor de autorizare pentru diverse tipuri de proiecte SER și compararea acestora cu termenele maxime stabilite în proiectul de modificare a actelor normative.

**Secretar general
al ministerului**

Digitally signed by Grițco Andrei
Date: 2026.08.10 14:06:51 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

/Semnat electronic/

Andrei GRÎȚCO